

UUSNA LASTEAED

TÕRUKES

ÕPPEKAVA

2023

Sisukord

1	LASTEAED TÕRUKES ÕPPEKAVA ALUSED.....	4
2	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED. ÕPIKÄSITUS...	5
2.1	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID.....	5
2.2	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED.....	5
2.3	ÕPIKÄSITUS.....	6
3	LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA.....	7
3.1	TRADITSIOONID.....	8
4	LASTEAIAS PEDAGOOGILINE NÕUKOGU, SELLE TEGUTSEMISE KORD.....	9
4.1	MUUD PEDAGOOGIDE KOOSOLEKUD JA NÕUPIDAMISED.....	11
5	LASTEAIAS HOOLEKOGU.....	12
6	ÕPPE- JA KASVATUSKORRALDUS.....	13
6.1	ÕPPE- JA KASVATUSKORRALDUSE PÕHIMÕTTED.....	13
6.2	ÕPPE- JA KASVATUSKORRALDUS RÜHMADES.....	13
6.3	RÜHMADE PÄEVAKAVAD.....	14
6.3.1	LIITRÜHMA SOOVITUSLIK PÄEVAKAVA.....	15
7	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS.....	16
7.1	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE MEETODID.....	16
7.2	LAPSE ARENGUT SOODUSTAVA KESKKONNA KUJUNDAMINE.....	16
7.3	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS VALDKONNITI.....	17
7.3.1	MINA JA KESKKOND.....	17
7.3.2	KEEL JA KÕNE.....	41
7.3.2.1	LUGEMINE JA KIRJUTAMINE.....	44
7.3.2.2	VAATLEMINE JA UURIMINE.....	45
7.3.2.3	ÕPPEKÄIK.....	46
7.3.3	MATEMAATIKA.....	51
7.3.4	KUNST.....	56
7.3.5	MUUSIKA.....	62
7.3.6	LIIKUMINE.....	69
7.3.7	MÄNG.....	71
8	TÖÖ HARIDUSLIKE ERIVAJADUSEGA LASTEGA.....	76

9 KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA. VANEMATE NÕUSTAMINE.....	79
10 LAPSE ARENGU HINDAMINE.....	80
10.1 KOOLIVALMIDUSE HINDAMINE.....	86
11 ÕPPEKAVA MUUTMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	88

1 LASTEAED TÕRUKES ÕPPEKAVA ALUSED

- Uusna lasteaed Tõruke õppekava aluseks on: Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008. a määrus nr 87).
- Lasteaed Tõruke arengukava.
- Lasteaia õppekava on aluseks õpetajatele rühma aasta tegevuskava koostamisel, õppekasvatustegevuste läbiviimisel, laste arengu jälgimisel ja hindamisel ning perede nõustamisel õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Lasteaia õppekavas on üldosa, õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise põhimõtted, õpetajate poolt koostatud eesmärgistatud tegevuskavad ja lisad õppe-ja kasvatustööd toetavatest materjalidest, mis on koostatud lasteaia õpetajate ühistööna ja heaks kiidetud lasteaia pedagoogilise nõukogu poolt.

2 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED. ÕPIKÄSITUS.

2.1 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

- Lapsel on süstematiseeritud teadmised, oskused, arusaamad ja suunad, et osata käituda, orienteeruda, otsustada ja omandada ning korrigeerida oma käitumist vastavalt olukorrale.
- Lapsel on kasvamist ja arenemist soodustav keskkond.
- Lapsele on tagatud turvatunne ja eduelamused.
- Lapsel on tekkinud loomulik huvi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste suhtes.
- Laps oskab väärtustada oma maa kultuuri ja traditsioone.
- Laps suhtub hoidvalt loodusesse ja oma kodukohta.
- Lapsel on valmidus edukaks edasijõudmiseks koolis.
- Lapsevanemad saavad lasteaiast nõu ja abi õppe- ja kasvatusküsimiste lahendamisel.
- Lasteaed teeb tõhusat koostööd lasteaija hoolekogu ja kohaliku omavalitsusega.

2.2 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

- Õpikeskkond on lapsekeskne ja eelkõige arvestatakse lapse individuaalset arengut, tema võimeid, huvisid, soolisi iseärasusi ja vajadusi.
- Õppe- ja kasvatustegevusi seovad meid ümbritsevast keskkonnast lähtuvad teemad; arvestatakse järk-järgulisuse, lähemalt kaugemale, lihtsamalt keerulisemale printsiipe.
- Hinnatakse tervislikku elu- ja mõtteviisi, töö planeerimisel arvestatakse tasakaalustatud päeva põhimõtteid.
- Teemade tutvustamisel kasutatakse näitlikustamist, mängulist vormi. Rahulikud ja vaimsed tegevused vahelduvad liikumisega, intensiivne mõtlemine vähem intensiivsega.
- Õppe- kasvatustöö temaatika jälgib aastaegade vaheldumist, rahvuslikke tähtpäevi, päevakorda kerkinud ootamatuid ja huvitavaid teemasid. Erinevad tegevused on temaatiliselt seostatud.
- Tihe koostöö peredega ja perede kaasamine.

2.3 ÕPIKÄSITUS

- Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervislikku seisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.
- Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
- Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
 1. Kavandada oma tegevust, teha valikuid.
 2. Seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega.
 3. Kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes.
 4. Arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle.
 5. Hinnata oma tegevuse tulemuslikkust.
 6. Tunda rõõmu enda ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

3 LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Uusna Lasteaed Tõruke on munitsipaalasutus. Uusna Lasteaed Tõruke asub Viljandi maakonnas, Viljandi vallas, millest üks rühm asub Uusna külas aadressil Uusna tee 20-2/7. Ja kaks rühma Tánassilma külas Kalmetu Põhikooli ruumides.

Lasteasutus on asutatud 1964. aastal. Olude sunnil on Uusna lasteaed asunud kolmes kodus. Esimeseks koduks oli 1964. aastal tühjaks jäänud Tusti Algkooli maja. 1968. aastal elas maja üle tulekahju.

Uusna sovhoosi ühinemine suurmajandi Gagarini nimelise NST-ga tekitas vajaduse lasteaia laiendamiseks. Seekord valiti tühjaks jäänud Uusna koolimaja ruumid. Ümberehituse käigus 1974-1975 a. valmis ööpäevane lastepäevakodu 100 lapsele. Personali suuruseks oli 22 töötajat.

01. märts 1997 a. kolis lasteaed Uusnasse kortermajja, kus asub tänaseni üks liitühm.

14. veebruaril 2011 a. avati Kalmetu Põhikooli ruumides uus rühm, mis muutis lasteaia 36 kohaga kaheühmaliseks lasteaiaiks.

1. septembril 2016 a. avati veel üks rühm (6-7 a. lastele), mis muutis lasteaia 49 kohaga kolmeühmaliseks lasteaiaiks. Kõik kolm liitühma on avatud 07.00-18.00.

Kui lasteaed asus veel Uusna koolimaja ruumides, siis kasvas seal liivakasti kõrval hiigelsuur tamm. Kuumade ilmadega oli võra varjus hea hinge tõmmata. Sellest samusest tammest on tuletatud ka lasteaia nimi – **Tõruke**.

Lasteaia rühmade nimed lähtuvad hetkel meie asukohast: Uusna külas Uusna rühm ja Kalmetu põhikooli juures Kalmetu ja Koolirühm. Lasteaial on oma laul „Väikesed Tammed“ (autor Anu Röömel).

Õppetegevus toimub eesti keeles.

Lasteaial on kummalgi oma rühmaruum. Liikumistegevusteks ja ürituste läbiviimiseks kasutab Uusna rühm Uusna külamaja. Kalmetu rühm kasutab Kalmetu kooli võimlat ja Tánassilma rahvamaja.

Lasteaia mõlemal rühmal on avar õueala koos mänguväljakuga. Uusna rühma naabruses on multifunktsionaalne spordiplats, Uusna mõisa park ja Tusti külaplats, mis loob soodsad võimalused õppekäikudeks, matkadeks ja sportlikuks tegevuseks. Kalmetu rühmal on kasutada Kalmetu Kooli võimla, spordiväljak koos kettagolfi, madalseiklusraja ja maapinnapealsete batuutidega.

Lasteaia tööstiil on demokraatlik. Lähtume lapse heaolust, arvestame vanemate soovide ja ettepanekutega. Lasteaia pedagoogiline personal on suure pedagoogilise kogemusega, arenguvõimeline ja uuega kaasaminev.

Õppetöö lasteaias lähtub nii traditsioonilisest pedagoogikast kui ka Hea Alguse, Montessori ja Käis'i põhimõtetest. Lisaks kasutatakse avastusõppe ja õuesõppe meetodeid.

3.1 TRADITSIOONID

SEPTEMBER	<ul style="list-style-type: none">• TEADMISTE PÄEVA TÄHISTAMINE• SÜGISNÄITUS
OKTOOBER	<ul style="list-style-type: none">• LEIVANÄDAL• SÜGISENE METSAPÄEV
NOVEMBER	<ul style="list-style-type: none">• SÜGISENE PEREPIDU• TEATRIKÜLASTUS
DETSEMBER	<ul style="list-style-type: none">• JÕULUPEOD
JAANUAR	<ul style="list-style-type: none">• TALVINE METSAPÄEV
VEEBRUAR	<ul style="list-style-type: none">• VABARIIGI AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE• VASTLAPÄEV
MÄRTS	<ul style="list-style-type: none">• TEATRINÄDAL
APRILL	<ul style="list-style-type: none">• SÜDAMENÄDAL• KEVADINE METSAPÄEV
MAI	<ul style="list-style-type: none">• KEVADPIDU• EKSKURSION

4 LASTEAIA PEDAGOOGILINE NÕUKOGU, SELLE TEGUTSEMISE KORD

Pedagoogilise nõukogu ülesanne

- Lasteaia pedagoogilise nõukogu ülesanne on lasteasutuse õppe- ja kasvatustöö analüüsimine ja hindamine ning direktorile, hoolekogule ning omavalitsusele õppekasvatustegevuse parendamiseks ettepanekute tegemine.
- Pedagoogiline nõukogu juhindub oma tegevuses koolieelse lasteasutuse seadusest, lasteaia põhimäärusest, Viljandi Vallavalitsuse ja lasteaia hoolekogu otsustest ning käesolevast tegutsemise korrast.

Pedagoogilise nõukogu koosseis

- Pedagoogilise nõukogu koosseisu kuuluvad lasteaia kõik pedagoogid.
- Pedagoogilise nõukogu esimeheks on lasteaia direktor.
- Pedagoogilise nõukogu liige on kohustatud teatama oma puudumisest.

Pedagoogilise nõukogu õigused ja liikmete vastutus

Pedagoogiline nõukogu:

- koostöös direktoriga tagab lasteasutuse tulemusliku töö;
- teeb direktorile ja vallavalitsusele ettepanekuid lastele soodsa arengukeskkonna tagamiseks;
- analüüsib ja annab hinnangu lasteaia õppe- kasvatustegevusele;
- vaatab läbi ja esitab direktorile kinnitamiseks lasteaia õppekava;
- analüüsib ja annab hinnangu lasteaia õppekavas olevate eesmärkide täitmisele;
- otsustab lasteaia aastaprioriteedi, arvestades ka hoolekogu ettepanekuga;
- otsustab lapse arengu hindamise kriteeriumid ja vormid;
- koostab pedagoogilise nõukogu õppeaasta tööplaani;
- kontrollib otsuste täitmist;
- valib pedagoogide esindaja hoolekogusse.

Pedagoogilise nõukogu tegevuse planeerimine

Pedagoogiline nõukogu koostab igaks aastaks tööplaani, milles on:

- Tegevuse eesmärgid.
- Teematika.
- Ülesannete täitmise tähtaeg.
- Ülesannete täitjad.

Koosolekute läbiviimine

1. Pedagoogilise nõukogu töövorm on koosolek, mis toimub vähemalt kolm korda õppeaasta jooksul pedagoogilise nõukogu esimehe ettepanekul.
2. Korralise koosoleku kutsub kokku pedagoogilise nõukogu esimees.
3. Koosolekust võivad osa võtta pedagoogilisse nõukogusse mittekuuluvad isikud esimehe loal.
4. Koosolekuid juhatab pedagoogilise nõukogu esimees.
5. Koosolekutel arutusele tulevate küsimuste ettevalmistamist ning asjakohaste materjalide eelnevat tutvustamist liikmetele korraldab esimees.
6. Koosoleku toimumise aeg ja päevakord teatatakse liikmetele vähemalt üks nädal enne koosoleku toimumist.
7. Igal liikmel on õigus avaldada oma arvamust, esineda arutatavates küsimustes selgitustega ning teha otsuse suhtes ettepanekuid.
8. Pedagoogiline nõukogu on otsustusvõimeline, kui koosolekul on esindatud 50% nõukogu liikmetest.
9. Pedagoogilise nõukogu koosolekud protokollitakse. Protokollis kantakse:
 - koosoleku toimumise aeg ja koht
 - koosoleku algus- ja lõpuaeg
 - koosoleku juhataja ees- ja perekonnanimi
 - koosolekust osavõtnud ning koosolekult puudunud liikmete ees- ja perekonnanimed
 - koosolekule kutsutud isikute ees- ja perekonnanimed ning nende ametinimetused
 - kinnitatud päevakord
 - koosolekul sõna võtnud isikute nimed ja sõnavõtu lühike sisu
 - vastuvõetud otsused
 - esimehe ja protokollija allkirjad

Pedagoogilise nõukogu koosoleku protokollid koos muude nõukogu töösse puutuvate materjalidega säilitatakse lasteaias ühistel alustel muude lasteaiadokumentidega.

Pedagoogilise nõukogu otsused ja nende täitmine

1. Pedagoogilise nõukogu otsused võetakse üldjuhul vastu avalikul hääletamisel; otsus võetakse vastu lihthälteenamusega. Poolt- ja vastuhälte ühtlasel jagunemisel on otsustavaks esimehe hääl.
2. Otsuste täitmist korraldab lasteaia direktor.
3. Pedagoogilise nõukogu poolt vastu võetud otsused on avalikud ning asjast huvitatud isikul on õigus nendega lasteaias tutvuda.

Otsustega mittenõustumine

1. Pedagoogilise nõukogu otsusega mittenõustumisel on huvitatud isikul õigus pöörduda avaldusega lasteaia õppe-kasvatustegevuse üle riiklikku järelevalvet teostava ametniku poole viie tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmisest.
2. Lasteaia õppe- kasvatustegevuse üle riiklikku järelevalvet teostav ametnik on kohustatud vastama punkt 1. nimetatud avaldusele kümne tööpäeva jooksul arvates selle saamisest.

Aruandlus

1. Õppeaasta jooksul pedagoogilise nõukogu poolt tehtud otsustest ja nende täitmisest ning õppe- kasvatustöö tulemustest esitab pedagoogilise nõukogu esimees aruande üks kord aastas lasteaia hoolekogule. Aruanne kajastab õppeaasta jooksul tehtud tööd ja plaane uueks õppeaastaks.

4.1 MUUD PEDAGOOGIDE KOOSOLEKUD JA NÕUPIDAMISED

- Pedagoogide töökoosolekud. Jooksvalt toimuvad rühmade õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine, organiseerimine ja analüüsimine. Kogemuste vahetamine.

5 LASTEAIA HOOLEKOGU

Lasteaia hoolekogu on alaliselt tegutsev organ, kelle ülesanne on jälgida, et õppe- ja kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele ning teha sellesuunalist koostööd lasteasutuse personaliga.

Hoolekogu liikmed valitakse lasteaia rühmade vanemate poolt, kes õppeaasta algul valivad endi hulgast ühe rühma esindaja.

Lisaks neile nimetab vallavalitsus hoolekogu koosseisu ühe isiku, kes jälgib lasteasutuse tegevuse vastavust valla huvidele.

Lisaks kuulub hoolekogu koosseisu ka lasteaiaõpetajate esindaja.

Lasteaia direktor esitab hoolekogu koosseisu vallavalitsusele kinnitamiseks ühe kuu jooksul õppeaasta algusest arvates.

Hoolekogu:

- Kuulab ära direktori aruande lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevusest ning majandamisest.
- Annab lasteaia direktorile ja vallavalitsusele soovitusi lasteasutuse eelarve koostamisel ja eelarvevahendite otstarbekaks kasutamiseks.
- Teeb direktorile ja vallavalitsusele ettepanekuid lastele soodsa arengukeskkonna tagamiseks.
- Osaleb oma esindaja(te) kaudu direktori, pedagoogide vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursi komisjoni töös.
- Otsustab lapse toidukulu päevamaksumuse.
- Otsustab teisi vallavolikogu otsusega hoolekogu pädevusse antud küsimusi.
- Hoolekogul on õigus saada direktorilt ning vallavalitsuselt oma tööks vajalikku informatsiooni.
- Oma töö korraldamiseks valib hoolekogu oma liikmete hulgast esimehe.
- Hoolekogu töövorm on koosolek, mis toimub vähemalt kaks korda aastas hoolekogu esimehe või direktori ettepanekul.

6 ÕPPE- JA KASVATUSKORRALDUS

6.1 ÕPPE- JA KASVATUSKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

Lasteaed Tõruke õppe- ja kasvatuskorraldus on vastavuses Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga, arvestades üldtunnustatud pedagoogilisi printsiipe, Hea Alguse metoodika põhimõtteid, avastusõppe printsiipe.

- Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini.
- Aktiivne õppeperiood toimub 15. septembrist 15. maini.
- 16. maist 14. septembrini, samuti jõuluvahel toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ühe (erineva valdkonna) planeeritud tegevusena päevas. Oluline osa on mängulisel tegevusel õues.
- Õppe- ja kasvatusgevusi viivad läbi rühmaõpetajad ja neid abistavad rühmaõpetaja abid. Täiendavalt tegelevad lastega muusikaõpetaja, liikumisõpetaja.
- Lasteaia töökeel on eesti keel

6.2 ÕPPE- JA KASVATUSKORRALDUS RÜHMADES

Rühma aasta tegevuskava.

Kõikide rühmade meeskonnad koostavad igal õppeaastal 15. septembriks lähtuvalt oma laste ealistest, soolistest ja individuaalsetest iseärasustest ning huvidest rühma aasta tegevuskava.

Rühmade aasta tegevuskava koostamisel on aluseks Lasteaed Tõruke õppekava ja sellest lähtuv lasteaia aasta tegevuskava; samuti õpetaja(te) eelmise õppeaasta analüüsist lähtuvad ülesanded.

Rühma aasta tegevuskavas on järgmised osad:

1. Rühma lühitutvustus – lapsed, personal, kasutatav metoodika.
2. Töökavad – päevaplaan, nädala tegevuste plaan, õppe- kasvatus töö eesmärgid ja põhimõtted; nädalateemad ja neist lähtuvad planeeritud üritused; tegevuskava valdkondade kaupa; ka erivajadusega lastega tehtava töö plaan ja vanematega koostöö plaan.
 - Muusika- ja liikumisõpetaja aasta tegevuskavade koostamise põhimõtted on antud vastava valdkonna juures.
 - Tegevuskavas on õppetegevus planeeritud nädalate kaupa, arvestades aastaegade ja koduloolisuse põhimõtteid ning konkreetse rühma ealisi iseärasusi ja huvisid.

Nädalaplaanid.

- Lähtuvalt rühma aasta tegevuskavast koostab rühma meeskond iganädalaselt õppe- ja kasvatustegevuse nädalaplaani.
- Rühma nädalaplaanis esitatakse nädala eesmärgid, temaatika, õppesisu ja –tegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu on esitatud neljas põhivaldkonnas: MINA JA KESKKOND, KEEL JA KÕNE, MATEMAATIKA ja KUNST.

Valdkondade MUUSIKA ja LIIKUMINE tööplaanid on lisatud lasteaia aasta tegevuskavale.

Lähtudes lasteaia asukohast on valdkonnas MINA JA KESKKOND suurt tähelepanu pööratud TERVISEKASVATUSELE.

- Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.
- Läbi viidud õppe- ja kasvatustegevused kajastatakse ELIISI rühmapäevikus (läbiviidud õppetegevuse sisu kirjeldus, muud organiseeritud lisategevused, koostöö lastevanematega ja individuaalne töö).
- **Õppeaasta lõpul, 31.maiks, koostab iga õpetaja vastavalt väljatöötatud kriteeriumitele eneseanalüüsil põhineva õppeaasta kokkuvõtte.**

Planeeritud õppe- ja kasvatustegevused rühma nädala tegevuskavas

TEGEVUS	2-aastased	3- ja 4-aastased	5-aastased	6-aastased
KEEL JA KÕNE	1	2	2	3
Sh.lugemine ja kirjutamine	-	-	1	1-2
MINA JA KESKKOND	1	2	2	2
MATEMAATIKA	1	1	1	1
LIIKUMINE	2	2	2	3
MUUSIKA	2	2	2	2
KUNST	2	2	3	3

6.3 RÜHMADE PÄEVAKAVAD

- Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused
- Rühma päevakavad on koostatud arvestades laste arengut, vanust, rühma eripära, tervislikkuse ja tasakaalu põhimõtteid.

Rühma päevakava kinnitab lasteaia direktor.

6.3.1 LIITRÜHMA SOOVITUSLIK PÄEVAKAVA

7.00	LASTE VASTUVÕTT, INDIVIDUAALNE TÖÖ LASTE JA LAPSEVANEMATEGA, VABA MÄNG
8.30- 9.30	HOMMIKUSÖÖK
9.00- 12.00	PLANEERITUD TEGEVUSED, MÄNGUD TOAS JA ÕUES
12.15-12.45	LÕUNASÖÖK
13.00- 15.00	PUHKEAEG
15.00-16.15	INDIVIDUAALNE TÖÖ LASTEGA, MÄNGUD TOAS JA ÕUES
16.00- 16.30	ÕHTUOODE
16.30-18.00	VABA MÄNG, INDIVIDUAALNE TÖÖ LASTE JA LAPSEVANEMATEGA

Planeeritud tegevuste kestus:

LASTE VANUS	TEGEVUSE KESTUS	TEGEVUSI PÄEVAS
2 AASTASED	10-15 min	kuni 2
2-3 AASTASED	10-15 min	kuni 2
3- 4 AASTASED	kuni 20 min	kuni 3
4-5 AASTASED	kuni 20 min	kuni 3
5-6AASTASED	kuni 25 min	kuni 3
6-7AASTASED	kuni 30 min	3-4

7 ÕPPE- JA KASVATUSTEgevus

7.1 ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse Meethodid

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, mis võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumise aktiivsega. Õpetajad kasutavad meetodit või võtet, mille läbi on konkreetset teemat kõige sobivam tutvustada, õpetada või kinnistada ning mis seaksid teemaga emotsionaalse, füüsilise, loominguilise ja sotsiaalse tasandi.

Meethoditeks on:

- vaatlus
- vestlus
- arutelu
- jutustamine
- ettelugemine
- küsimuste esitamine ja neile vastamine
- lugemine ja kirjutamine
- õppekäik, matk, ekskursioon
- draama
- arvutamine
- joonistamine, maalimine, voolimine, rebimine, kleepimine
- liikumine
- laulmine, muusika kuulamine
- rütmimängud
- katsed
- audio-videosalvestiste kasutamine
- mäng: loovmäng, rollimäng, lauamäng, õppemäng, teemamäng

7.2 LAPSE ARENGUT SOODUSTAVA KESKKONNA KUJUNDAMINE

Rühmaruumis on püütud lastele aktiivseks tegutsemiseks luua erinevaid tegevusnurki, mis avardaksid laste silmaringi ja aitaksid mööda saata laste päeva turvalises ja meeliarendavas keskkonnas. Arvestada on püütud võimaluse piires laste soove ja vajadusi.

Nendeks valdkondadeks on:

- Lauamängude riiul
- Kujutavate tegevuste vahendid
- Suured ja väiksed ehitusklotsid
- Nukunurk
- Lugemispesa
- Dramatiseerimisvahendid
- Liiklusnurk
- Erinevad rollimängu vahendid

Kujutavate tegevuste jaoks on laud ja riiul, kus laps saab võtta vajalikke töövahendeid: pintslid, värvid, rasvakriidid, värvi- ja viltpliatsid, plastiliinid, käärid, liim. Rühmaruumis on eraldi riiul lauamängude jaoks. Lauamänge püütakse uuendada ja vahetatakse rühmade vahel.

Eraldi nurk on klotsidega ehitamiseks. Olemas on suured ja väikesed ehitusklotsid „LEGO“ klotsid (suured ja väiksed). Mängu saab vajadusel ilmestada loomade ja inimfiguuridega. Nukunurgas on sisustatud kööginurk ja elutuba. Lastel on võimalus tunda end juuksuri, arsti või müüjana. Koostöös lastevanemaga täiustatakse pidevalt rollimängu vahendeid. Lugemispesas on nädala teemaga seonduvat uudiskirjandust ja teisi eakohaseid raamatuid. Rühmatöö on korraldatud põhimõttel, et lapsed saaksid teha võimalikult palju valikuid. Sellega taotletakse, et laps areneks teadmishimuliseks, suhtlemisaldiks, õpiks olema püsiv ja viima algatatu lõpuni. Laps õpib korras hoidma oma mänguvahendeid ja paigutama oma vahendid peale tegevuse lõpetamist omale kohale. Muusikalise tegevuse mitmekesistamiseks on lasteaias erinevad rütmipillid, muusikakeskus, CD-d. Liikumiskasvatust saab lasteaias läbi viia õues ja siseruumis. Liikumistegevuste mitmekesistamiseks on lasteaias erinevaid vahendeid. Õues sportimiseks saab kasutada kõiki õueala vahendeid.

7.3 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS VALDKONNITI

7.3.1 MINA JA KESKKOND

Eesmärgid:

- Mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- Omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- Väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- Väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- Väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- Märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna sisu:

- **Sotsiaalne keskkond:** mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- **Looduskeskkond:** kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- **Tehiskeskkond:** ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Põhimõtted:

- Valitakse valdkonna temaatika lapse igapäeva elust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- Suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- Lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- Suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma

- (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järelt tegema;
- Suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti –MINA JA KESKKOND

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
MINA JA LASTEAE <i>ENDA TUTVUSTUS</i> LASTEAI RUUMID, TÖÖTAJAD RÜHMA REEGLID	<p>Teab oma eesnime.</p> <p>1. Suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik)</p> <p>2. Väljendab küsimisel enda äratundmist peeglis või fotol.</p> <p>3. Paneb täiskasvanu eeskujul asjad õigesse kohta.</p> <p>4. Täiskasvanu meeldetuletamisel jätab ära minnes hüvasti (nt lehvitab).</p> <p>5. Tunneb ära oma lasteaia</p>	<p>1. Suudab leida oma koha rühmas ja oskab öelda oma rühma nime</p> <p>2. Osutab oma lasteaiale, mängukaaslastele, õpetajatele.</p> <p>3. Osutab või kirjeldab, kus on rühma mängumagamis- ja söögikoht ning pesuruum ja WC.</p> <p>6. Matkib lihtsaid töövõtteid (nt. nuku toitmine).</p> <p>7. Ütleb vastuseks nime küsimisele oma eesnime.</p> <p>8. Mõistab endale suunatud keeldude tähendust, muutes täiskasvanu juuresolekul neile vastavalt oma käitumist (loobudes tegevuse</p>	<p>1. Ütleb küsimise korral oma rühma kaaslaste ja õpetajate, õpetaja abi nimed</p> <p>2. Nimetab rühmas olevaid esemeid</p> <p>3. Ütleb vastuseks nime küsimisele oma ees- ja perekonnanime.</p> <p>4. Ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea aastate arvuna või näitab seda sõrmedel.</p> <p>5. Loetleb oma õdede – vendade nimed.</p> <p>6. Vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk.</p> <p>7. Matkib täiskasvanu eeskujul enimtuntud elukutsete tegevust (nt kokk teeb süüa, arst ravib).</p>	<p>1. Kirjeldab lasteaia erinevate ruumide ostsarvet.</p> <p>2. Nimetab küsimisel erinevaid elukutseid lasteaias nende tegevuse alusel (nt kokk teeb süüa, õpetaja abi katab lauda jne.).</p> <p>3. Enne uue tegevuse alustamist korrastab eelneva koha.</p> <p>4. Paneb iseseisvalt oma riided ettenähtud kohta.</p> <p>5. Rakendab iseseisvalt põhilisi viisakusreegleid.</p> <p>6. Põhjendab lihtsamate lauakommete vajalikkust (nt noa ja kahvliga söömine).</p>	<p>1. Oskab öelda oma nime, vanust ja sugu.</p> <p>2. Nimetab lasteaia töötajaid ja nende ülesandeid (nt kokk teeb süüa).</p> <p>3. Nimetab oma lasteaia nime, ruume ja õueala vahendeid.</p> <p>4. Teab nimetada rühmareegleid.</p> <p>5. Põhjendab mängu- või töökoha korrastamise vajadust.</p> <p>6. Teab oma, võõra ja ühise tähendust</p> <p>7. Oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu</p> <p>8. Järgib süües iseseisvalt lauakombeid.</p> <p>9. Nimetab küsimisel, mis keelt (keeli) räägivad muukeelsed lap-</p>	<p>1. Oskab end tutvustada, teab oma kohustusi ja õigusi, kirjeldab enda omadusi ja huve.</p> <p>2. Ütleb küsimisel oma koduse aadressi.</p> <p>3. Kirjeldab oma lasteaia asukohta, teab aadressi.</p> <p>4. Selgitab vestluses lasteaias erinevate ametite (nt juhataja, aset., kokk, maj.juh. töömee, õpetaja, õp. abi) vajalikkust.</p> <p>5. Paneb märjad riided ise kuivama.</p> <p>6. Korrastab oma isiklike esemete hoiukohta (riidenagi või – kapp, töökarp).</p> <p>7. Põhjendab viisakusreeglite järgimise vajadust.</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
		algatamisest).			sed rühmas. 10. Näitab oma käitumisega, et hoolimata erinevustest (sh puudega inimesed) tuleb kõikidesse inimestesse sõbralikult suhtuda (nt kaasab teisi oma mängu, jagab mänguasju, pakub maiustust).	8. Kirjeldab lasteaia kodukorda ning teab rühma reegleid ja traditsioone.
MINA JA TÄNAV <i>KÄITUMINE TÄNAVAL</i> <i>LIIKLUSREEGLID</i> <i>TRANSPORT</i> <i>TURVALISUS</i>	1. Osutab küsimisel maanteel sõitvatele autodele, bussidele. 2. Osutab sõiduteele ja kõnniteele.	1. Osutab pildil olevatele sõidukitele (auto, buss, rong, lennuk) 2. Osutab tänaval valgusfoorile ja selle värvidele pildil (roheline, kollane, punane) 3. Osutab küsimisel autoteele, kõnniteele, kus inimesed käivad. 4. Osutab küsides helkurile.	1. Oskab küsimise korral nimetada sõidukeid (auto, rong, buss, lennuk, laev) 2. Teab mõisteid <i>sõidutee ja kõnnitee</i> . 3. Teab liiklusmärkide tähtsust (aitavad ohutult liigelda) 4. Teab valgusfoori tulesid (punane, kollane, roheline). 5. Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver jne.) 6. Selgitab, miks	1. Kirjeldab erinevaid sõidukeid sh. trammi, trolli 2. Selgitab, miks maanteedel on ülekäigurajad (sebrad) ja valgusfoorid. 3. Teab lihtsamate liiklusmärkide tähendusi. 4. Teab valgusfoori tuled süttimise järjekorda ja tähendust 5. Teab, kuidas ületada sõiduteed, ka jalgrattaga. 6. Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust	Teab vana-aja transpordivahendeid: hobune ja hoburakendid (saan, vanker ja regi). Osutab pildil lõunamaade veoloomadele – eesel, härg, kaamel; põhjamaade veoloomadele – põhjapõder ja koer. 1. Teab erinevaid ametiautosid (kiirabiauto, tuletõrjeauto, politseiauto). 2. Selgitab, miks	1. Oskab nimetada või kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (kraanaauto, prügiauto, teerull jms.) 2. Kirjeldab jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise põhimõtteid. 3. Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda. 4. Teab, kuidas ületada ristmikku. Nimetab erinevaid sõidukeid: õhusõidukid – lennukid, helikopterid,

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
			<p>autoteed peab ületama ettevaatlikult.</p> <p>7. Teab helkuri kasutamise vajalikkust</p>	<p>sõidukis.</p> <p>Eristab autosid: sõidu- ja veoautod.</p> <p>7. Oskab selgitada helkuri kasutamise põhimõtteid (kus, kuidas kasutada)</p> <p>8. Teab, kuidas ühissõidukis käitutakse</p>	<p>maanteedel on ülekäigurajad (sebrad) ja valgusfoorid.</p> <p>3. Selgitab, kuidas ületada sõiduteed reguleeritud ja reguleerimata ülekäigurajal.</p> <p>4. Ületab iseseisvalt ohutult sõidutee.</p> <p>5. Põhjendab, miks rattaga, rulaga, rulluiskudega sõites peab kandma kiivrit.</p> <p>6. Selgitab, et autos sõites (sh tagaistmel) tuleb kinnitada turvavöö.</p> <p>7. Teab liiklusmärkide tähendusi (sh. hoiatusmärgid, keelumärgid).</p> <p>8. Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikutingimustes</p>	<p>kosmoseraketid; veesõidukid – paadid, laevad, parved (ohutus paadisõidul).</p> <p>5. Oskab kasutada hädaabinumbrit 112</p> <p>6. Teab, kuidas käituda ühissõidukis (sisenedes, väljudes)</p> <p>7. Teab, kuhu ja miks kinnitada helkur (helkurribad)</p> <p>8. Teab rulluiskude ja rulaga sõitmise nõudeid (kiiver, põlve- ja küünarnuki kaitsmed, ohutud paigad).</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
KODUKOHA LOODUS LOODUS MAAVARAD ILM TAIMED KÖÖGIVILJAD	<p>1. Tunneb rõõmu looduses (õues) viibimisest.</p> <p>2. Osutab küsimisel lumele, veele, päikesele.</p> <p>3. Osutab küsimisel puule, lillele, kivile, murule.</p> <p>4. Osutab tuntumatele kodu- ja metsloomadele.</p> <p>5. Osutab tuttavale puuviljale, aedviljale.</p>	<p>1. Teab nimetada osutades päikest, küsides, kas sajab lund, vihma, paistab päike.</p> <p>2. Matkib täiskasvanu eeskujul liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (nt vihmased, tuule puhumist).</p> <p>3. Osutab küsimisel veele, lumele.</p> <p>4. Oskab osutamisel nimetada metsa, muru, puud, lille.</p> <p>5. Mõistab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett.</p> <p>6. Leiab loodusest ja pildilt puu, lille ja seene.</p> <p>7. Nimetab küsimisel puuvilja (nt. õun), köögivilja (nt. porgand)</p>	<p>1. Teab nimetada päikest, erinevaid ilmastikunähtusi (sajab lund, vihma, päike paistab)</p> <p>2. Teab nimetada ja leiab muru, kive, liiva, mulda, vett, puud, lille, metsa.</p> <p>3. Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks toitu ja vett.</p> <p>4. Teab osutamisel nimetada tuttavaid lilli.</p> <p>5. Osutab küsimisel soojale ja külmale (nt vesi, radiaator).</p> <p>6. Nimetab puu- ja köögivilju (nt õun, pirn, kartul, porgand, kurk, tomat).</p> <p>7. Küsimisel teab oma rühma puu nime ja vilju.</p>	<p>1. Oskab nimetada kodukoha olulisemat järve.</p> <p>2. Kirjeldab vaatlemisel (uurimisel) savi.</p> <p>3. Teab nimetada kodukoha metsas kasvavaid tuntumaid seeni.</p> <p>4. Teab ja kirjeldab, kuidas taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu.</p> <p>5. Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi (nt vihma sajab, päike paistab, taevast on pilved, lumi sulab).</p> <p>6. Kirjeldab, mis juhtub lehtpuude lehtedega sügisel (värvuvad ja langevad).</p> <p>7. Eristab okaspuid lehtpuudest.</p>	<p>1. Kirjeldab ilmastikunähtusi.</p> <p>2. Teab õhu vajalikkust ja kasutamist.</p> <p>3. Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimestele.</p> <p>4. Elustik jõgedes, järvedes, merel.</p> <p>Küsimisel kirjeldab, et suvel on soe ja talvel külm.</p> <p>5. Selgitab küsimisel, et lumi ja jää muutuvad sulades veeks.</p> <p>6. Kirjeldab lähimbruse maavarade erinevusi (nt savi, liiv, muld).</p> <p>7. Kirjeldab metsa.</p> <p>8. Selgitab ilmastiku muutuste seostest</p>	<p>1. Teab kirjeldada kodukoha loodust (Huntauigu mets, mägi, järv, lossimäed jne.)</p> <p>2. Nimetab 1-2 maavara (nt turvas, paekivi, põlevkivi).</p> <p>3. Teab nimetada teravilju, mida kasutatakse söögiks.</p> <p>4. Selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele.</p> <p>5. Kirjeldab puhast vett ja veekogude erinevust.</p> <p>6. Põhjendab loomade ja taimede erinevust maakera erinevatel poolkeradel sealse erineva temperatuuriga.</p> <p>7. Nimetab esemeid, mille kasutamiseks on</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
				<p>8.Nimetab 1-2 lehtpuud (nt kask, vaher) ja 1-2 okaspuud (kuusk, mänd).</p> <p>9.Teab ja suudab leida meie lasteaia puu (Tamm).</p> <p>10.Nimetab seene osadena kübara ja jala.</p> <p>11.Kirjeldab, mida tuttavatest köögi- ja puuviljadest valmistada saab.</p>	<p>taimede, loomade ja inimestega (nt lehed langevad, loomad jäävad talveunne, inimesed riietuvad soojemalt).</p> <p>9.Nimetab mõne söögi- ja mürgiseene (nt kukeseen, pilvik, kärbseseen).</p> <p>10.Nimetab lilleosi (leht, vars, õis).</p> <p>11.Nimetab 2-3 viljapuud (õuna-, pirni-, ploomipuu).</p> <p>12.Ütleb, mis aastaajal valmivad viljad.</p> <p>13.Nimetab 3-4 lehtpuud peale meie lasteaia puu (Tamm)</p> <p>14.Teab nimetada põõsaid (sirel, marjapõõsad jne.)</p> <p>15.Nimetab erinevaid vaadeldavaid köögivilju (nt punapeet, kaalikas, kõrvits, sibul) ja teab,</p>	<p>vajalik õhk (jalgratta- ja autokumm, ujumisrõngas).</p> <p>8.Kirjeldab metsa ja niidu erinevusi, sood ja raba.</p> <p>9.Loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad).</p> <p>10.Nimetab 4-6 sorti lilli.</p> <p>11.Nimetab leht- ja okaspuude (mis ei ole viljapuud) vilju (nt kastanimuna, tammetõru, käbi).</p> <p>12.Selgitab, kuidas levivad seemned (niidistiku abil).</p> <p>13.Selgitab, miks seemi korjatakse noaga.</p> <p>14.Teab nimetada metsas ja aias kasvavaid taimi (marjad: mustikas, maasikas, pohl, sõstar, tikker; puud: õuna-,</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
					kuidas neid kasutatakse.	kirsi-, pirnipuu, pihlakas, tamm, pärn, kuusk, mänd, kastan, lepp, sarapuu, paju, kask) 15.Teab mürgiseid taimi.
LOODUS -KAITSE <i>SÄÄSTMINE</i> <i>HOOLIV</i> <i>SUHTUMIN</i> <i>E</i>	1.Mõistab, et ainult puhast vett võib juua. 2.Viskab täiskasvanu eeskujul prahi prügikasti.	1.Teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta. 2.Leiab õuealale mittekuuluvat prügi ja toob selle prügikasti. 3.Teeb täiskasvanu eeskujul lihtsaid töid looduses (lindude toitmine, puuokste korjamine).	1.Suudab enda ümber hoida puhtust looduses, kodu ja lasteaia ümbruses. 2.Leiab loodusesse mittekuuluvat prahti ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta (prügikast, prügikott, ämber).	1.Mõistab, et vett tuleb kokku hoida, nagu käsi pestes, samuti paberit kasutades. 2.Oskab enda ümber hoida puhtust õuealal. Põhjendab, miks visatakse prahit prügikasti ja kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sorditakse.	1.Teab, et joogivett tuleb kokku hoida (hambapesu. Nõudepesu, joogiks võetud vesi). 2.Mõistab, et elektrit tuleb kokku hoida (kustutada tuli toast lahkudes). 3.Põhjendab, miks loomade ja lindude elutingimused talvel raskemad on ja kuidas neid saab aidata. 4.Mõistab, et on vaja istutada puid ja hoolitseda nende eest 5.Mõistab ja kirjeldab prügi sorteerimise vajalikkust (paber, plast,	1.Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub säästvalt. 2.Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud loodusele. 3.Teab, kuidas loomi, linde talvel aidata ja oskab seda teha. 4.Teab, kuidas viga saanud või inimese hüljatud looma aidata. 5.Teab prügi sorteerimise vajalikkust ning oskab sorteerida lihtsamat prügi (paber, kile, papp, pudelid, olmeprügi).

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
					<p>patareid).</p> <p>5.Soovib osaleda looduse korrastamisel.</p> <p>6.Mõistab, miks mõned taime- ja loomaliigid on looduskaitse all (kuna neid on looduses väga vähe).</p> <p>7.Teab, et loodust tuleb hoida. Ei tohi murda oksid ega kahjustada taimi; lõhkuda sipelgapesi, teha viga putukateele, konnadele jne</p>	<p>6.Teab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalusi.</p> <p>7.Kirjeldab, kuidas jõuab prügi prügimäele.</p> <p>8.Mõistab säästlikuse vajadust- tarbetud ostud, raiskamine.</p> <p>9.Teab, et looduskaitsejad kaitsevad loodust, istutavad uut metsa, hoolitsevad taimede ja loomade eest.</p>
ELU MITMEKE-SISUS MAAL <i>LOOMAD</i> <i>LINNUD</i> <i>KALAD</i> <i>PUTUKAD</i>	<p>1.Leiab mänguasjade seast ja pildilt koduloomi.</p> <p>2.Osutab küsimisel pildil loomale, linnule, putukale.</p>	<p>1.Nimetab tuntumaid koduloomi (nt. kass, koer).</p> <p>2.Osutab küsimisel looma erinevatele kehaosadele (pea, saba, käpad).</p> <p>3.Teab, et mõned loomad elavad metsas, mõned inimeste juures (metsloomad, koduloomad).</p>	<p>1.Nimetab tuntud koduloomi ja matkib nende häälitsusi.</p> <p>2.Nimetab tuntumaid metsloomi (karu, siil, orav, hunt).</p> <p>3.Nimetab tuntud loomade iseloomulikke tunnuseid (nt jänesel pikad kõrvad, oraval pikk saba).</p>	<p>1.Teab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada nende välimust.</p> <p>2.Kirjeldab erinevate loomade (erinevaid) elupaiku ja elamiseviise (nt rebane elab urus).</p> <p>3.Nimetab linnu kehaosi (nt pea, nokk, tiivad)</p> <p>4.Nimetab tuntumaid</p>	<p>1.Nimetab tuntumaid erineva elupaiga ja – viisiga loomi, kirjeldab nende välimust.</p> <p>2.Selgitab, miks loomad karva vahetavad.</p> <p>3.Nimetab tuntumaid linde (nt varblane, tihane, tuvi).</p> <p>4.Nimetab 3-4 putukat (nt liblikas, kärbes,</p>	<p>1.Oskab nimetada ja iseloomustada koduloomi, metsloomi ja putukaid.</p> <p>2.Nimetab 2-3 looma, kes jäävad talveunne.</p> <p>3.Nimetab erinevate loomade (ka põhja- ja lõunamaa-) seast need, kes elavad Eestis.</p> <p>4.Põhjendab, miks</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
		4.Osutab küsimisel linnule, putukale, kalale ja konnale.	4.Osutab küsimisel tuntumatele putukatele (sipelgas, sääsk, mesilane). 5.Osutab küsimisel tuntumatele putukatele (sipelgas, sääsk, mesilane). 6.Nimetab tuntumaid veelanimikke, nt konna ja kala.	veelanimikke, nt konna ja kala. 5.Teab nimetada tuttavaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane)	mesilane, kiil). 5.Kirjeldab kaladele iseloomulikke tunnuseid (nt uimed, soomused, saba). 6.Teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel (rändlinnud, talveuni, pesaehitus, poegade toitmine). 7.Nimetab 3-4 putukat (nt liblikas, kärbes, mesilane, kiil). 8.Teab putukate elupaiku: mesilane – mesitaru, sipelgas – sipelgapesa. 9.Kirjeldab kaladele iseloomulikke tunnuseid (nt uimed, soomused, saba).	mõned linnud lendavad soojale maale. 5.Nimetab tuntumaid paigalinde (nt varblane, tihane, tuvi) ja rändlinnuliike (nt pääsuke, kuldnokk). 6.Nimetab enimtuntuid põhja- ja lõunamaa loomi. 7.Selgitab, miks mõnda looma nimetatakse kiskjaks. 8.Nimetab 2-3 liiki kalu. 9.Kirjeldab tuttavate putukate ja roomajate välimust ja elupaiku. 10.Teab ohtlikke loomi ja putukaid (rästik, herilane/mesilane, puuk).
PEREKOND JA KODU VANEMAD	1.Osutab pildil olevatele pereliikmetele: ema,	1.Osutab küsimisel pereliikmetele: ema, isa, õde, vend.	1.Nimetab pereliikmeid: ema, isa, vend, õde.	1.Teab oma pereliikmeid ja nimesid: ema, isa, õde,	1.Kirjeldab oma perekonda (nimed, perekonnanimed ja	1.Teab oma pereliikmeid (ees-ja perekonnanimesid) ja

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
VANAVANEMAD EHITISED KODU ÜMBRUS	isa, õde, vend. 2.Mõistab kodu tähendust.	2.Mõistab, et peab lasteaias olema, sest vanemad käivad tööl. 3.Teab koduseid toimetusi (ema teeb süüa, isa parandab). Mõistab, mis on kodu.	2.Teab õdede ja vendade nimesid. 3.Mõistab, et vanemad peavad tööl käima. 4.Vastab küsimusele oma kodu ja pereliikmete kohta. 5.Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi. 6.Teostab ettenäitamisel lihtsamaid töövõtteid (nt. põranda pühkimine). 7.Tunneb ära oma kodu ja kirjeldab seda. 8.Oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, triikraud, televiisor, arvuti).	vend. 2.Teab oma kodu, kus elab, kirjeldab oma tuba. 3.Kirjeldab, millised reeglid kehtivad tema kodus. 4.Teab, mis linnas elab. 5.Teab nimetada vanemate ameteid ja koduseid tegevusi. 6.Kirjeldab oma kodu ja tunneb ära oma lasteaia ning lähimad teenindusasutused. 7.Teab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat.	vanaisa, vanaema (nimed). 2.Teab, miks vanemad peavad tööl käima ja kirjeldab, mis tööd teevad. 3.Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja. 4.Kirjeldab majaosasid ja nende otstarvet, ruume ja sisustust. 5.Nimetab kodu asukoha: linnas (tänav, linn), maal (talukoha nimi). 6.Teab nimetada kodukoha olulisi ehitisi (kirik, mõis, lossivaremed jm.) 7.Kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi. 8.Teab kirjeldada talukodu ja kõrvalhooneid.	lähisugulasi. 2.Teab nimetada pereliikmete elukutseid ja ameteid. 3.Mõistab, et pered võivad olla erinevad. 4.Jutustab oma vanavanematest. 5.Kirjeldab oma kodu ja kodukohta. 6.Teab kodust aadressi ja telefoni. 7.Teab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ning otstarvet. 8.Nimetab maja ehituseks kasutatavaid materjale (puit, kivi jm.) 9.Nimetab koduümbruse teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, juuksur, pank, apteek jm.).

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
					9.Kirjeldab kodumasinaid ja – elektroonikat ning teab nende otstarvet, ohte.	10.Kirjeldab kodumasinaid ja – elektroonikat, talus kasutatavaid põllutöomasinaid.
ESIVANE-MATE ELUOLU JA RAHVAKA- LENDER <i>TÄHTPÄEVA D PÜHAD KOMBED ELUOLU</i>	1.Mõistab, et igal lapsel on sünnipäev. 2.Teeb kaasa liisusalmi lugemist ja liigutusi.	1.Teab, mis on sünnipäev. 2.Teab mõnda liisusalmi koos liigutustega. 3.Täidab täiskasvanu eeskujul lihtsamaid rahvakombeid (nt. vastlaliu laskmine).	1.Räägib oma sünnipäevast (kuidas tähistatakse). 2.Nimetab küsimisel pühadega seotud tegevusi. 3.Kirjeldab, kuidas tema käis vastlaliugu laskmas, jõulude ajal loomadele metsa toitu viimas vmt. 4.Teab liisusalmi lugeda ja mõistatuse tähendust.	1.Teab, millal on tema sünnipäev (kuu) ja teab (või näitab näppudel) kui vana ta on. 2.Teab tähtsamaid pühasid ja rahvakombeid. 3.Põhjendab, miks riietatakse mardi- ja kadrisandiks. 4.Räägib oma vanavanematest. 5.Osutab piltidele, milline oli elu vanasti talus: taluhoone sisustus, tarbeesemed; riietus vanasti, talutööd, koduloomad, nende talitamine 6.Teab mõnda	1.Kirjeldab tähtpäevi peres. 2.Kirjeldab oma kodukohta (kodu, pere, loomad, naabrid) ja kombeid. 3.Teab, millal on tema sünnipäev ja kui vanaks saab. 4.Kirjeldab tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev, jõulud, jaanipäev). 5.Teab kirjeldada tähtpäevade tähistamist lasteaias ja kodus. 6.Nimetab jõulutoite – piparkoogid, verivorstid, seapraad, hapukapsad;	1.Teab eesti rahva traditsioone ja kombeid. 2.Teab tähtpäevi ja nende tähistamise vajalikkust (tarkusepäev, sõbrapäev emakeelepäev, lastekaitsepäev, jm.). 3.Kirjeldab rahvakombeid (sh.hingedepäev, karjalaskepäev, mihklipäev, küünlapäev, volbripäev). 4.Selgitab, et esivanemad ennustasid ilma looduse (loomade ja taimede) ning rahvakalendri tähtpäevade järgi. 5.Teab nimetada

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
				mõistatust, liisusalmi, vanasõna	rahvamängud – köievedu, vägikaika vedamine jne.; lauldi ja ennustati (tinavalamine). 7.Teab, milline oli elu vanasti talus: taluhoone sisustus, tarbeesemed; riietus vanasti ja kaasajal; talutööd, nende võrdlus tänapäeva töödega. 8.Teab peast 1-3 liisusalmi, mõistatust, vanasõna.	riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (vabariigi aastapäev, võidupüha). 6.Teab esivanemate vaimuvara – muinasjutud, rahvalaulud ja –tantsud, vanasõnad, kõnekäänud, mõistatused 7.Nimetab Eesti Eepost “Kalevipoeg“
AEG JA RUUM <i>ÕÖ JA PÄEV</i> <i>HOMMIK JA ÕHTU</i> <i>NÄDAL</i> <i>KUUD</i> <i>AASTAAJAD</i> <i>KOSMOS</i>	1.Mõistab, et päeval on valge ja öösel on pime. 2.Mõistab päevade järgnevust. 3.Mõistab, et talvel on külm, suvel on soe. 4.Osutab küsimisel päikesele. 5.Mõistab, et päike annab valgust.	1.Teab küsimisel, osutamisel pildil päeva ja ööd. 2.Mõistab, et hommikul tuleb lasteaed ja õhtul läheb koju. 3.Teab päevade järgnevust (peale ööd tuleb uus päev). 4.Mõistab, et päeval	1.Teab küsimise korral iseloomustada ööd (pime) ja päeva (valge). 2.Mõistab hommiku ja õhtu erinevust. 3.Mõistab nädalapäevade järgnevust. 4.Teab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (talvel külm, suvel soe).	1.Eristab päeva ööst (päeval on valge, öösel on pime). 2.Teab, et päeva valgustab päike, öösel tähed ja kuu. 3.Eristab hommikut õhtust ja kirjeldab päevaseid tegevusi lasteaias. 4.Teab nädalapäevi.	1.Eristab ja iseloomustab päeva ja öö vaheldumist ning seostab taimede ja loomade tegevusega. 2.Teab päeva ja öö erinevusi ning kirjeldab, miks öösel on pime, päeval valge. 3.Teab nädala ja kuude nimetusi.	1.Kirjeldab oma sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal, kuud - aastaring. 2.Teab talve ja suve päeva pikkuse erinevusi. Seostab ja kirjeldab aastaegade muutusi. 3.Nimetab inimeste

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
		paistab päike (siis on valge), öösel paistab kuu.	5.Teab, et päeval paistab taevas päike ja öösel kuu, tähed.	5.Teab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (talvel sajab lund, on külm; suvel saab ujuda, on soe).	<p>4.Teab nimetada ja kirjeldada talve, kevade, suve, sügise iseloomulikke omadusi ning seostada aastaegade vaheldumisega.</p> <p>5.Nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid.</p> <p>6.Teab õhu vajalikkust ja kasutamist.</p> <p>7.Nimetab mõnda kosmoses asuvat planeeti</p>	<p>iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (seemnete külvamine, taimede istutamine, põldude kündmine, rannas päevitamine, veekogudes ujumine, jalgrattaga sõitmine, lehtede riisumine, suusatamine jne.)</p> <p>4.Oskab nimetada loomade, lindude, putukate tegevusi seoses aastaegadega (linnud ehitavad pesa, toidavad poegi, lendavad lõunasse, talveuni jm.)</p> <p>5.Mõistab päikesesüsteemi (Päike on täht. Maa ja teised planeedid tiirlevad ümber päikese; Kuu – Maa kaaslane, tähed on väikesed päikesed – hõõguvad gaasikerad ja neid uuritakse teleskoobiga</p> <p>6.Teab, et kosmonaudid</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
						sõidavad kosmoselaevadega kosmost uurima.
EESTI ON MU KODUMAA <i>SÜMBOLID</i> <i>MAAKAART</i> <i>RAHVUSED</i> <i>KEEL</i>	1.Mõistab, et tema kodu on Eestimaal	1.Mõistab kodumaa tähendust (seal kus elad) 2.Osutab küsimisel Eesti lipule.	1.Teab Eestimaad kui kodumaad. 2.Osaleb jõukohasel viisil kodumaa tähtpäevade tähistamisel (ruumide kaunistamine, laulude laulmine, peoriiete kandmine jm) 3.Leiab Eesti lippu nähes erinevate värvide seast Eesti lipu värvid.	1.Teab Eesti riigi sümboleid: lipp, lill, lind. 2.Mõistab lipu heiskamise tähtsust (suurtel tähtpäevadel).	1.Teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid (lipp, vapp, hümn, lill, lind, kivi). 2.Teab sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp. 3.Teab nimetada erinevaid rahvusi oma rühmas ja kodukohas. 4.Teab Eestit maakaardil – maismaa, jõed, järved, saared, suuremad linnad. 5.Teab, et Eesti on meie kodumaa/isamaa/sünni maa, kus elavad pere ja sõbrad. 6.Teab, et oleme eestlased, räägime eesti keelt ja elame Eesti	1.Nimetab Eesti riigi sümboleid. 2.Teab maakonna ja kodulinna Viljandi sümboleid. 3.Oskab Eesti kaardil näidata oma kodukohta. 4.Teab Eesti Vabariigi presidendi nime. 5.Teab, et Eesti pealinn on Tallinn, kus töötab Vabariigi Valitsus, Riigikogu ja president. 6.Kirjeldab oma peretraditsioone. 7.Selgitab, kes on ja mida teeb vallavanem/linnapea.

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
					Vabariigis.	
MAAILM A MAAD JA RAHVAD	1.Mõistab, et peale eesti keele räägitakse ka teisi keeli.	1.Mõistab, et maailmas on palju teisi rahvaid, kes näevad välja teistmoodi ja räägivad teist keelt.	1.Mõistab, et peale eesti keele räägitakse maailmas teisi keeli.	1.Teab peale Eestimaa teisi lähimaid riike. 2.Mõistab, et rahvad kõnelevad erinevaid keeli ja et üksteisest aru saada , tuleb õppida võõrkeeli.	1.Teab, et Maa on planeet ja seal elab palju erinevaid rahvusi. 2.Oskab leida kaardilt Eesti ja teisi tuntuid riike. 3.Teab küsimisel nimetada maailmas enimlevinud keeli. 4.Teab, et maailmas on ka teise nahavärviga inimesi.	1.Nimetab teisi rahvusi ja keeli ning teab nende kombeid (sh. naaberriigid Soome, Rootsi, Läti, Leedu, Venemaa) 2.Suhtleb teisest rahvusest lapsega. 3.Leiab globuselt tuntuid maid ja lõuna-, põhjapooluse.
MINU SÕBRAD SÕPRUS ABIVALMIDUS HOOLIVUS SUHTUMINE VIISAKUS KÄITUMIS- REEGLID	1.Mõistab, et rühmakaaslased on ka sõbrad. 2.Mõistab, kui keegi on haiget saanud ja vajab lohutust. 3.Mõistab hea ja halva tähendust. 4.Lehvitab hüvastijätul.	1.Osutab sõpradele küsides nende nimesid. 2.Aitab kaaslastel mänguasju kohale tagasi panna. 3.Mõistab, et kaaslasega tuleb sõbralikult koos mängida, tülitsemisel ära leppida. 4.Mõistab hea ja paha tähendust.	1.Küsimisel nimetab oma sõprade nimesid 2.Oskab sõpra vajadusel lohutada. 3.Märkab kaaslast ja arvestab teistega. 4.Mõistab, et inimesi on erinevate vajadustega. 5.Teab mõistete <i>hea</i> ja	1.Teab sõprade nimesid. 2.Abistab ja lohutab sõpra. 3.Oskab väljendada oma emotsioone teisi arvestavalt (rõõm, mure jm.). 4.Teab inimeste erinevusi (keeleline, füüsiline, vanuseline).	1.Nimetab küsimisel sõbra positiivseid omadusi. 2.Oskab sõpra lohutada, abistada, andeks anda ja leppida. 3.Märkab ja kirjeldab enda ja teiste (ka pildil ja fotol) emotsioone (hirm, viha, kurbus, üllatus, rõõm).	1.Oskab luua ja hoida sõprussuhet; teab sõpruse tähendust, oskab kirjeldada sõbraks olemist ning sõber olla. 2.Kirjeldab tundeid, mis tekivad tülitsetes ja leppides, leiab lahendusi. 3.Oskab kaasinimestega

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
		<p>5.Meeldetuletamise korral tervitab ja jätab hüvasti.</p> <p>6.Mõistab endale suunatud keeldude tähendust, muutes täiskasvanu juuresolekul neile vastavalt oma käitumist (loobudes tegevuse algatamisest).</p>	<p><i>paha</i> tähendust.</p> <p>6.Meeldetuletamisel tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab.</p> <p>7.Täiskasvanu meeldetuletamisel järgib kokkulepituid reegleid (nt räägime vaikse häälega).</p> <p>8.Selgitab kuulnud muinasjutu tegelaste käitumise põhjal „hea“ ja „halva“ tähendust.</p>	<p>5.Näitab oma käitumisega, et hoolimata erinevustest (sh puudega inimesed) tuleb kõikidesse inimestesse sõbralikult suhtuda (nt kaasab teisi oma mängu, jagab mänguasju, pakub maiustust).</p> <p>6.Teab üldtuntuid viisakusreegleid.</p> <p>7.Mõistab lauakombeid.</p> <p>8.Selgitab, miks on igapäevaste reeglite täitmine vajalik (nt toas räägime vaikselt, jookseme selleks ettenähtud kohas).</p>	<p>4.Korrastab oma isiklike esemete hoiukohta (riidenagi või – kapp, töökarp).</p> <p>5.Oskab kirjeldada inimeste erinevusi (rassiline, keeleline, tervisest tulenev) ja abivahendeid (prillid, ratastool, vaegnägemine-valge kepp, juhtkoer, vaegkuulmine-kuuldeaparaat).</p> <p>6.Teab üldtuntuid viisakusreegleid ja lauakombeid (noakahvliga söömine, vaikselt).</p> <p>7.Kasutab igapäevases kõnes õigesti mõisteid „hea“, „halb“, „õige“, „vale“.</p>	<p>väärilt käituda (tähelepanu ja austus vanemate inimeste vastu).</p> <p>4.Oskab arvestada teiste huve ja arvamusi.</p> <p>põhjendab oma seisukohti.</p> <p>5.Lahendab konflikte sõnaliselt.</p> <p>6.Teab nimetada erivajadustega inimeste vajalikke abivahendeid.</p> <p>7.Pakub abi erivajadustega inimestele oma võimaluste piires.</p> <p>8.Teab mõisteid <i>ausus</i> ja <i>autus</i> tähendust ning käitub vastavalt.</p> <p>9.Järgib käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris, kirikus, kalmistul jm.)</p> <p>10.Mõistab vastutust</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
						oma tegude ja käitumise eest.
OHUD MEIE ÜMBER <i>ESEMED</i> <i>AINED</i> <i>KOHAD</i> <i>OLUKORRA</i> <i>D</i>	<p>1.Mõistab ohtlikkuse tähendust (teeb haiget).</p> <p>2.Mõistab, et mõned esemed võivad ohtlikud olla.</p>	<p>1.Osutab küsimisel teravale esemele, mis võib haiget teha.</p> <p>2.Mõistab, et mängida võib vaid lubatud kohtades.</p> <p>3.Osutab pildil olevale ohtlikule putukale – mesilane (kui katsud, siis nõelab)</p>	<p>1.Nimetab esemeid, is võivad olla ohtlikud (nuga, käärid).</p> <p>2.Mõistab, et igal pool pole ohutu mängida.</p> <p>3.Mõistab, et õnnetuse korral tuleb abi paluda täiskasvanult.</p>	<p>1.Nimetab esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (tikud, terariistad, ravimid, kemikaalid).</p> <p>2.Teab kohti, kus on ohtlik mängida.</p> <p>3.Teab, et õnnetuse puhul tuleb pöörduda täiskasvanu poole.</p> <p>4.Mõistab, et võõrastega ei tohi kaasa minna.</p> <p>5.Selgitab ,et reeglid on vajalikud ohutuse tagamiseks</p>	<p>1.Nimetab kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (nt. trepid, rõdu, aknad, kuum vedelik/toit, lahtine tuli, tikud, terariistad, ravimid, kemikaalid, lahtised veekogud, ehitised).</p> <p>2.Nimetab kohti, mis võivad olla ohtlikud (talvel: jääle minek; mängimine ohtlikes kohtades nt. tänaval, liivakarjääris, ehitisel; suvel: ujumine täiskasvanu järelvalveta,; rattasõit kiivrita teel, üksi mängimine õues).</p> <p>3.Mõistab eksimise võimalusi linnas, kaupluses ja metsas.</p> <p>4.Teab, et võõrastega kaasa ei minda ja maiustusi vastu ei</p>	<p>1.Teab ja tunneb ümbritsevaid ohte (olukordadest, inimestest, keskkonnast, loomadest ja käitumisest põhjustatud ohud).</p> <p>2.Teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates olukordades ja keskkondades.</p> <p>3.Teab ja nimetab hädaabinumbrit 112 ja oskab seda kasutada.</p> <p>4.Kirjeldab tegutsemist ohuolukordades (vettekukkumine, läbi jää vajumine, tulekahju, põletus, teadvuseta või raskelt vigastada saanud kaaslane)</p> <p>5.Selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal ja metsas.</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
					võeta.	
KIRJANDUS, KINO, TEATER JA KUJUTAV KUNST <i>RAAMAT</i> <i>ETENDUSED</i> <i>FILM</i> <i>KUNST</i>	<p>1.Mõistab kuulata lühikest juttu.</p> <p>2.Küsimisel nimetab etenduses nähtud tegelasi.</p> <p>3.Suudab väljendada oma kujutlusi paberil.</p>	<p>1.Osutades leiab raamatu.</p> <p>2.Kirjeldab etenduses nähtud tegelasi.</p> <p>3.Tunneb huvi pildilt näidatud kunsti vastu.</p> <p>4.Tunneb rõõmu käelistest tegevustest kunsti vallas.</p>	<p>1.Teab, et raamatut saab poest osta ja seda tuleb hoolivalt vaadata.</p> <p>2.Mõistab nähtud etenduse sisu.</p> <p>3.Kirjeldab lühemat filmi, mis nähtud.</p> <p>4.Mõistab selgitatud kunsti pildil või näitusel.</p> <p>5.Meeldib ise välja mõelda kunstitöö sisu.</p>	<p>1.Mõistab, et raamat annab uusi teadmisi ja pakub elamusi.</p> <p>2.Kirjeldab lasteaias nähtud etenduse sisu.</p> <p>3.Teab, kuidas käituda teatris (istutakse vaikselt, lõpus plaksutatakse).</p> <p>4.Mõistab teatri ja kino erinevusi.</p> <p>5.Kirjeldab kunstitööd oma nägemuses.</p> <p>6.Kasutab kunstitöö visualiseerimisel oma fantaasiat (ei samastu teistega).</p>	<p>1.Teab, et raamatu kirjutab autor (kirjanik), luuletusi luuletaja, pildid joonistab kunstnik.</p> <p>2.Teab, kuidas hoolitseda raamatu eest.</p> <p>3.Teab tuntumaid lastekirjanikke Eestis.</p> <p>4.Suudab ettekanda luuletust või jutustada ise väikse loo.</p> <p>5.Mõistab teatri olemust ja sealseid kombeid.</p> <p>6.Eristab draamateatrit nukuteatrit.</p> <p>7.Teab Viljandi teatreid – Ugala, Nukuteater, lasteteater REKI.</p> <p>8.Oskab käituda teatris, kinos.</p> <p>9.Eristab ja nimetab</p>	<p>1.Teab, et raamat trükitakse trükikojas, ostetakse raamatupoest, laenutatakse raamatukogust.</p> <p>2.Nimetab erinevaid raamatuid-entsüklopeedia, sõnastikud, jutu- ja luuleraamatuid jne.</p> <p>3.Teab, kuidas raamatu eest hoolitseda.</p> <p>Teab tuntumaid lastekirjanikke Eestis ja maailmas ja nende populaarsemaid teoseid.</p> <p>4.Oskab nimetada oma lemmikraamatut.</p> <p>5.Teab, mis on teater – lava, näitlejad, kostüümid, dekoratsioonid.</p> <p>6.Kirjeldab erinevaid teatreid – draamateater,</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
					<p>erinevat kunsti (skulptuur, keraamika ja maal).</p> <p>10. Tunneb rõõmu oma kunstitöö tulemusest.</p> <p>11. Osutab küsides tuttavale kunstitööle ja nimetab kunstniku.</p>	<p>nukuteater, muusikateater.</p> <p>7. Mõistab erinevaid etenduste liike – draama ballett, ooper, operett, muusikal.</p> <p>8. Teab mõisteid kino, film.</p> <p>9. Teab, kuidas käituda teatris ja kinos.</p> <p>10. Eristab kujutavas kunstis – kunstnik, maal, skulptuur, näitused; tarbekunst – keraamika, nahkehistöö, ehted.</p> <p>11. Teab mõne kunstniku nime.</p>
TERVIS JA SPORT <i>INIMKEH A</i> <i>TERVISLI K TOIT</i>	<p>1. Osutab küsimisel peale, kätele, jalgadele.</p> <p>2. Mõistab söömise vajalikkust.</p> <p>3. Tunneb rõõmu liikumisest.</p>	<p>1. Osutab küsimisel peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale, kõrvadele.</p> <p>2. Tunneb rõõmu liikumisest.</p>	<p>1. Teab ja nimetab, kus asuvad käed, jalad, kõht, pea, silmad, kõrvad, suu ja nina.</p> <p>2. Mõistab, miks on vajalik süüa erinevaid toiduaineid (värskeid</p>	<p>1. Teab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust.</p> <p>2. Osutab küsimisel kehal südame, kopsude ja aju asukohale.</p>	<p>1. Nimetab kehaosi ja teab, kuidas neid tugevdada.</p> <p>2. Teab tüdruku ja poisi erinevusi.</p> <p>3. Teab, millised</p>	<p>1. Nimetab tüdruku ja poisi erinevusi ja tunnuseid (tüdrukud kasvavad naisteks, poisid meesteks).</p> <p>2. Selgitab, mis on südame ja kopsude</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
<p><i>TERVISE VÄÄRTUS-TAMINE</i></p> <p><i>HAMMASTE TERVIS</i></p>	<p>4.Teab, mis on hambapesu.</p>	<p>Teab, miks peab sööma.</p> <p>3.Mõistab hambapesu vajalikkust.</p>	<p>salateid, puuvilju).</p> <p>3.Mõistab tegevusi, mis tugevdavad tervist (liikumine, toit).</p> <p>4.Peseb ja kuivatab täiskasvanu abiga käsi ja nägu.</p> <p>5.,Nimetab puhtuse jaoks vajalikke esemeid (seep, vesi, käterätik).</p> <p>6.Osutab küsimisel hammaste hooldamiseks vajalikele vahenditele (hambahari ja hambaharja tops).</p> <p>7.Harjab hambaid täiskasvanu abiga.</p>	<p>3.Mõistab poisi ja tüdruku erinevusi.</p> <p>Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev.</p> <p>4.Teab tervist hoidvaid tegevusi (puhkus, liikumine, tervislik toitumine).</p> <p>5.Peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel.</p> <p>6.Mõistab, mis on tähtsad tegevused hammaste tervise hoidmisel (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti külastamine).</p>	<p>toiduained on eriti vajalikud organismile.</p> <p>4.Selgitab taldrikureegli põhimõtet (pool taldrikust on täidetud köögiviljaga, veerand teraviljaga – kartul või riis või makaron ja veerand liha või kalaga).</p> <p>5.Selgitab, kust pärinevad igapäevased toiduained (nt kohupiima valmistatakse piimast, leiba teraviljast).</p> <p>6.Valmistab koos täiskasvanuga lihtsamaid toite.</p> <p>7.Nimetab toiduainete rühmad (teraviljatooted, puu- ja köögiviljad, piimatooted, liha- kalamuna, toidurasvad).</p> <p>8.Selgitab, miks enne sööki ja pärast WC –s</p>	<p>kõige olulisem ülesanne, ning teab, millised tegevused aitavad neid hoida tervena.</p> <p>3.Nimetab erinevaid meeleelundeid (kuulmis- ja tasakaaluelund, nägemis - haistmis- ning maitsmiselund).</p> <p>4.Teab nimetada toiduaineid, mis on vajalikud iga päev süüa ja mida rohkem, milliseid vähem.</p> <p>5.Kirjeldab, mis on terve olemine.</p> <p>6.Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist (nt. tervislik ja riskikäitumine: suitsetamine, sh. passiivne, alkoholi tarvitamine, vägivald, tabletid).</p> <p>7.Teab, mis on haigus.</p>

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
					<p>käimist peab pesema käsi.</p> <p>9.Selgitab, miks igal lapsel on isiklikud hügieenitarbed (kamm, hambahari, käterätik).</p> <p>10.Nimetab tervisele kasulikke tegevusi (nt. tervislik toit: sh. vitamiinirikkad puu-ja köögiviljad, piisav kehaline liikumine, piisav uni, puhkus, mäng, hea tuju, sõbralikud suhted).</p> <p>11.Teab, mis on terve olemine.</p> <p>12.Teab, kuidas ja kui tihti on vaja hambaid pesta.</p> <p>13.Teab, miks tekib kaaries e. hambauk.</p>	<p>8.Teab erinevad spordialasid, spordivõistluseid (võit ja kaotus) ja eesti sportlasi; talispordialad – kelgutamine, suusatamine, uisutamine, jäähoki.</p> <p>9.Järgib hammaste hooldamise põhimõtteid igapäevaelus.</p> <p>10.Selgitab, miks tekivad hambaukud.</p> <p>11.Põhjendab, miks piimahambad ära tulevad (sest nende asemele kasvavad jäävhambad)</p>
AMETID JA TÖÖD	1.Mõistab tööde tähendust.	1.Teab, et vanemad teevad tööd. 2.Matkib lihtsamaid	1.Mõistab töötamise vajalikkust. 2.Teab töövõtteid	1.Teab, et kõik tööd on vajalikud, töötegijat peab austama.	1.Teab nimetada vanemate ameteid. 2.Põhjendab mängu –	1.Nimetab pereliikmete elukutseid ja ameteid. 2.Mõistab töö vastutuse

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
		töövõtteid.	rühma tegevustes. 3.Asetab töövahendid kokkulepitud kohta.	2.Teab mängu – või töökoha korrastamise vajadust. 3.Nimetab üldtuntuid elukutseid kodukohas. 4.Loetleb tuntumate ametite töövahendeid.	ja töökoha korrastamise vajadust. 3.Kirjeldab erinevaid elukutseid ja nende vajalikkust. 4.Teab, mis on töö- ja puhkepäevad. 5.Mõistab, et ettevõtetud tööd tuleb viia lõpule (nõude pesemine, pliiaatsite teritamine, ümbruse korrastamine).	tähtsust. 3.Selgitab vestluses enimtuntud ametite (nt arst, tuletõrjuja, politsei, õpetaja) vajalikkust. 4.Nimetab küsimisel, kelle poole abi vajades tuleks pöörduda (nt tulekahju- tuletõrje, haigus- arst, liiklusõnnetus- politsei). 5.Selgitab töölkäimise vajadust. 6.Soovib osaleda jõukohastes kodutöodes. 7.Selgitab raha otstarvet.
TEHIS- MAAILM ESEMED SIDEVAHENDI	1.Tunneb huvi erinevate materjalide vastu.	1.Kasutab erinevaid materjale mängudes (nt. klots on telefon).	1.Mõistab, et esemed on valmistatud erinevates materjalidest. 2.Kasutab mängides	1.Nimetab esemeid, mis on valmistatud puidust, plastmassist. 2.Mõistab sidevahendite vajadust	1.Selgitab, et varem puudusid inimestel esemed, mida praegu peetakse väga vajalikeks (nt	1.Selgitab, kuidas mõned inimeste loodud esemed mõjuvad loodusele halvasti (nt autode heitgaasid,

TEEMA	2aastased	2-3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-6aastased	6-7aastased
D			nn. sidevahendeid.	(kiire teate edastamine).	<p>mobiiltelefon).</p> <p>2. Teab sidepidamise võimalusi – kiri, telefon, elektrooniline kiri.</p> <p>3. Kasutab paberit ja pliiatsit kirja kirjutamisel.</p>	<p>põlev plastmass).</p> <p>2. Teab, mis on sidevahend - sidevahendite areng käskjalast e-postini (telegramm, telefon, internet)</p> <p>3. Mõistab, kuidas kirja kirjutada – vajalik on ümbrik, postkast, markpostkontor, aadress.</p> <p>4. Telefoniga rääkimine, kuidas rääkida korrektselt</p>
KOOL	1. Kuulab lasteaia õpetajat.	1. Mõistab, et ka lasteaias õpitakse.	1. Osutab pildil olevale koolile ja õpilastele, õpetajatele.	1. Osutab jalutuskäigul kodukoha lähedal olevale koolile.	<p>1. Mõistab õppimise tähtsust koolis (koolist saab uusi teadmisi).</p> <p>2. Mõistab kooli ja lasteaia erinevusi.</p>	<p>1. Teab kooli kui õppimise kohta.</p> <p>2. Kirjeldab, mille poolest kool lasteaiast erineb (tund, vahetund, õpetaja, koolimaja, klassid, pinginaaber).</p>

7.3.2 KEEL JA KÕNE

Keelt ja kõnet arendatakse kõigis tegevustes ja valdkondades, kuna igas tegevuses on kõnearenduslik osa.

Eesmärgid:

- Laps tuleb igapäevasuhtluses toime vestluse algatajana, kuulajana, kaasvestlejana
- Lapsel on võimalus kuulata grammatiliselt õiget kõnet
- Laps julgeb ennast väljendada, esineda
- Laps kasutab kõnes õiget hääldust, grammatilisi vorme ja lauseehitust
- Lapsel on rikkalik sõnavara
- Laps tunneb automaatselt ära joonis- e trükitähti
- Laps mõistab loetud sõnade tähendust
- Laps tunneb huvi lugemise- kirjutamise ja lastekirjanduse vastu
- Laps tunneb õigeid kirjutamise võtteid
- Laps saab positiivseid elamusi lastekirjanduse kaudu, rikastub tema tundemaailm

Valdkonna sisu:

- Keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika
- Suhtlemine, jutustamine ja kuulamine
- Lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus

Tegevuste liigid:

- Jutustamine
- Vestlus
- Lavastusmängud
- Õppemängud
- Mõistatused, vanasõnad, liisusalmid ja kõnekäänud
- Lastekirjanduse tutvustamine
- Luuletuse õpetamine
- Situatsioonimängud
- Lugema ja kirjutama õpetamine
- Häälimismängud
- Kirja eelharjutused
- Vaatlused
- Õppekäigud

JUTUSTAMINE

Eesmärgid:

- Laps oskab jutustada, sh seotult ja loogiliselt kirjeldada nähtusi ja sündmusi
- Laps oskab kasutada oma sõnavara
- Laps hääldab sõnu õigesti ja kasutab õiget diktsiooni
- Laps oskab kõneleda paraja hääletugevuse ja kiirusega
- Areneb kõne ilmekus, esinemisjulgeus, loogiline mõtlemine, loovus ja fantaasia

Jutustamise liigid:

- Kirjeldada vahetult tajutavaid esemeid
- Kirjeldada pilte ja nähtusi

- Kirjeldada mälu järgi sündmusi isiklikust elust ja vahetust praktilisest tegevusest (abiiks suunavad küsimused)
- Ümber jutustada kirjanduspalu
- Välja mõelda jutustusi (loovjutustus)
- Jutustamine küsimuste abil

Pildi järgi jutustamine:

1. Kirjeldav jutustus
 - Esemeline pilt
 - Süžeeiline pilt
 - Maastikupilt
2. Süžeeiline jutustus
 - Süžeeiline pilt
 - Süžeelise pildi seeria

Ümberjutustamine:

Eesmärgid:

- Nooremas rühmas toimub eeltöö jutustamisoskuse arendamiseks
- Vanemas rühmas õpetada kuulama ja meeles pidama esitatud teksti ja õpetaja abiga seda edasi andma

VESTLUS

Eesmärgid :

- Lapsel areneb suuline väljendusoskus
- Lapsel arenevad mõtlemine, mälu ja tähelepanu
- Laps oskab meelde tuletada varem omandatud teadmisi; arutada, võrrelda, ära arvata, põhjendada, järeldusi teha, üldistada

Vestluse liigid:

- Reprodutseerivad ehk meenutavad õppevestlused
- Üldistavad õppevestlused
- Õpetuslikud õppevestlused
- Kasvatuslikud ehk eetilised õppevestlused

LAVASTUSMÄNGUD

Eesmärgid:

- Laps oskab end suuliselt väljendada, küsimusi esitada ja neile vastata
- Laps oskab kõnelda ilmekalt ja kasutada žeste, miimikat, kehakeelt
- Arenevad lapse psüühilised ja vaimsed võimed: mõtlemine, tajus, mälu, tähelepanu, fantaasia, emotsioonid
- Laps julgeb esineda, on püüdlük, tunneb vastutustunnet kollektiivi ees, areneb iseseisvus ja leidlikkus
- Laps tunnetab ruumi ja oskab liikuda
- Laps tahab ja oskab tegutseda koos kaaslastega ühise eesmärgi nimel

Lavastusmängu liigid:

- Õpetajate poolt esitatud (laua-, näpu-, varju-, nukuteater vms) lavastus lastele
- Laste endi esinemine kirjandusliku või laste endi poolt koostatud süžee järgi

ÕPPEMÄNGUD

Eesmärgid:

- Arenevad lapse vaimsed võimed: taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine
- Laienevad, täpsustuvad ja kinnistuvad lapse teadmised
- Arenevad lapse koostööoskused, laieneb sõnavara

Õppemängude liigid:

- Mängud meelte arendamiseks – kompimine, kuulmine, nägemine
- Intellekti arendavad mängud
- Tahtejõudu arendavad mängud
- Tähelepanu arendavad mängud
- Pantide lunastamise mängud
- Lauamängud – loto, doomino, täringumängud, kaardimängud
- Mitmesugused muud mängud

MÕISTATUSED, VANASÕNAD, LIISUSALMID JA KÕNEKÄÄNUD

Eesmärgid:

- Areneb laste vaatlusoskus, mõtlemine, taiplikkus ja mälu
- Lapsed õpivad tundma eesti rahva kultuuripärandit
- Lapsed õpivad tundma eesti vanarahva elu-olu
- Lapsed mõistavad ja oskavad kasutada piltlikke väljendeid
- Areneb laste sõnavara

LASTEKIRJANDUS

Eesmärgid:

- Ilukirjanduse kaudu rikastub laste tundeelu
- Avarduvad laste teadmised ümbritsevast elust
- Rahva vaimuvara tutvustamine tänasele põlvkonnale ja sedakaudu kultuuri säilitamine ja edasikandmine tulevastele põlvedele
- Arenevad laste tähelepanu, vaatlemis- ja kuulamisoskus
- Laps teeb vahet luuletusel ja jutul, vanasõnal ja mõistatusel, kõnekäänul

Õppesisu:

Mängitamissalmsid, liisusalmsid, riimid, igapäevatoiminguid ilmestavad lühikesed luuletused ja rahvalaulud, lühikesed loomamuinasjutud
Erinevad proosa- ja luulepalad

LUULETUSTE ÕPETAMINE

Eesmärgid:

- Laps tunneb huvi emakeele ja selle ilu vastu, luule vastu
- Laps oskab esitada luuletusi vastava intonatsiooni, rütmi ja tempoga
- Laps julgeb esineda
- Rikastub laste sõnavara, areneb mälu ja fantaasia

7.3.2.1 LUGEMINE JA KIRJUTAMINE

Kuni 3-aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps:

- hääldab sõnu arusaadavalt
- oskab kõneldes õigesti hingata
- oskab moodustada valju ja vaikset häält
- hääldab õigesti ja selgesti enamikku häälikuid
- oskab lühikest aega tähelepanelikult kuulata
- vastab küsimustele sõnadega
- väljendab oma soove lühikeste lausetega

Õppesisu:

- sõnade selge hääldamine
- õige kõnehingamise kujundamine
- valju ja vaigse hääle moodustamine
- õige ja selge häälikute hääldamine
- harjutused diktsiooni parandamiseks
- kuuldavalt vastamine
- küsimustele vastamine sõnadega
- kuulmistähelepanu arendamine
- puhumismängud

4-5aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- hääldab õigesti kõiki häälikuid
- eristab häälikuid sõnas
- kasutab meeldetuletamisel õiget kirjutamisasendit ja pliiatsihoidu
- oskab järgi joonistada lihtsaid mustreid
- kasutab kõnes enamasti grammatiliselt õigeid vorme

Õppesisu:

- Hääliku õige hääldus, keele ja suu asend
- Sõna selge hääldamine
- Sõna algushääliku määramine
- Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend
- Kirjaeelharjutused – vertikaal- ja horisontaaljoon, laineline joon
- Sõnade häälimise harjutamine
- Sõnamängud diktsiooni parandamiseks
- Riimuvate sõnade leidmine ja hääldamine
- Hääliku määramine sõna keskel ja lõpus

5-6aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- oskab määrata hääliku asukohta
- teab, et lause koosneb sõnadest

- oskab küsimuste abil lauseid laiendada
- oskab leida riimuvaid sõnu
- oskab joonistada eeskuju järgi mustrit – lisaks sõõr ja ovaal, kaldjooned

Õppesisu:

- sõnadehäälimine
- hääliku asukoha ja häälikute järjekorra määramine
- lause koosneb sõnadest
- küsimusega lause laiendamine
- kirjaeelharjutused, mustrirütmi jälgimine
- kirjaeelharjutused, ette näidatud lihtsa mustri järgi võimalikult täpne joonistamine
- õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend, erinevate kirjutusvahendite kasutamine
- piltülesannete lahendamine
- sõnamängud – riimuva sõna leidmine, sama algustähega sõna jne

6-7aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- kasutab kõnes õigeid grammatilisi vorme ja õiget lauseehitust
- tunneb tähti ja oskab leida seose tähe ja hääliku vahel
- oskab määrata häälikute pikkust
- oskab lugeda lihtsat teksti
- mõistab loetud sõnade tähendust
- on piisavalt tähelepanelik ja püsiv
- hoiab kirjutusvahendit käes õigesti
- oskab kirjutada suurtähti etteantud raami (joonte vahele)
- huvitub lugemisest ja kirjutamisest

Õppesisu:

- Mõisted täht ja häälik
- Sõnade häälimine
- Häälimis- ja tähemängud
- Hääliku asukoha ja häälikute järjekorra määramine sõnas
- Hääliku pikkuse määramine
- Sõnade, lausete, jutukeste lugemine; loetust aru saamine
- Sõnad moodustavad lauseid
- Kirjavahemärgid – punkt, koma, küsi- ja hüüumärk
- Suurtrükitähtede kirjutamine, lihtsamate sõnade kirjutamine
- Täis-, kaas- ja sulghääliku mõiste

7.3.2.2 VAATLEMINE JA UURIMINE

Eesmärgid:

- avardub lapse silmaring
- laps saab uusi kogemusi erinevate meelte arendamisel
- arenevad vaatlusoskuse jaoks olulised omadused – tähelepanu, püsivus, keskendumine, mälu, mõtlemine

- laps õpib nägema esemete ja nähtuste olulisi tunnuseid ja nende omavahelisi seoseid
- laps oskab näha ilu ümbritsevas elus, looduses ja inimeste käitumises
- laps suhtub lugupidavalt ja hoidlikult ümbritsevasse
- rikastub lapse sõnavara, sest
- vaatlust saadab alati kõne

Vaatluse liigid:

Sisu järgi:

1. esemete vaatlus
 - loodusliku päritoluga esemed ja objektid (puu- ja juurviljad, seemned, marjad, puud, põõsad, rohttaimed jne)
 - tarbeesemed (toa sisustus, kööginõud jne)
 - mänguasjad
 - tehnika, ehitised, liiklusvahendid
 - tarbekunsti esemed
2. elusolendite vaatlus
3. nähtuste vaatlus
4. pildi vaatlus

Suunitluse järgi:

- plaanipärane vaatlus
- juhuslik vaatlus
- kollektiivne vaatlus
- individuaalne vaatlus
- lühiajaline vaatlus
- kestev vaatlus

7.3.2.3 ÕPPEKÄIK

Eesmärgid:

Laps

- saab uusi teadmisi
- suhtub ümbritsevasse hoolivalt ja tähelepanelikult
- tunneb austust erinevate tööde vastu, mõistab töö tähtsust ja vajalikkust
- teab, et kultuuri ja loodust tuleb hoida
- oskab leida seoseid inimese ja keskkonna vahel
- oskab käituda liikluses
- oskab näha ja austada ilu enda ümber
- Laieneb lapse silmaring ja rikastub sõnavaralaps oskab käituda looduses

Õppesisu:

Õppekäigud erinevate keskkondade tutvustamiseks

- erinevatesse looduslikesse paikadesse eri aastaegadel
- erinevatesse asutustesse
- linnatänavatel tutvuma linna erinevate hoonetega

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti – KEEL JA KÕNE

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
<p>1.Saab aru tuttavate esemete ja tegevuste nimetustest</p> <p>2.Tunneb tuttavate inimeste nimesid</p> <p>3.Ütleb oma nime</p> <p>4. Mõistab lihtsaid korraldusi</p> <p>5. Kordab lihtsaid sõnu</p> <p>6.Väljendab end žestide ja miimikaga</p> <p>7.Kasutab üksikuid sõnu ilma käände- ja pöördelõppudeta</p> <p>8.Vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatut</p>	<p>1.Oskab nimetada tuttavaid tegevusi</p> <p>2.Oskab nimetada teda ümbritsevaid esemeid</p> <p>3.Kordab täiskasvanu poolt öeldud sõnu ja lauseid</p> <p>4.Hakkab tegema lihtsaid järeldusi</p> <p>5.Kasutab kõnes lihtsamaid omadus- ja määrsõnu (ilus, hea, ruttu)</p> <p>6.Vaatab pildiraamatuid</p> <p>7.Kuulab jutte ja nõuab neid jälle</p> <p>8.Esitab küsimusi <i>mis? kus?</i></p>	<p>Suhtlemine</p> <p>1.Alustab ise aktiivselt suhtlust</p> <p>2.Suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega</p> <p>3.Küsib teda huvitavate asjade kohta</p> <p>4.Kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust (2-3 lauset)</p> <p>5.Jutustab oma hiljuti kogetud kogemusest (2-3 lauset)</p> <p>6.Jutustab pildiseeria järgi (1 lause pildi kohta)</p> <p>Grammatika</p>	<p>Suhtlemine</p> <p>1.vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab <i>miks?</i> ja <i>kuidas?</i> –küsimusi</p> <p>2.Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust</p> <p>3.Kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid</p> <p>4.Kirjeldab täiskasvanu abiga süželist pilti, pildiseerial kujutatud tegevust</p> <p>5.Jutustab kuulnud kirjanduspala sisu täiskasvanu suunavate küsimuste abil</p>	<p>Suhtlemine</p> <p>1.Jutustab iseendast</p> <p>2.Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja. Teeb vahet naljal ja narrimisel</p> <p>3.Läheb kaasa teiste algatatud teemamuutusega</p> <p>4.Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausetega</p> <p>5.Suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid</p> <p>Grammatika</p> <p>1.Kasutab õigesti saava ja rajava käände vorme (<i>-ks, -ni</i>)</p>	<p>Suhtlemine</p> <p>1.Kasutab erinevaid suhtlusstrateegiaid (nt veenmine, ähvardamine) sõltuvalt eesmärkidest</p> <p>2.Valib intonatsiooni sõltuvalt olukorrast ja kaasvestlejast</p> <p>3.Mõistab kaudseid ütlusi (nt Ruumis on aken lahti! st Pane aken kinni!)</p> <p>4.Jutustab pildi ja pildiseeria järgi, annab edasi põhisisu ja olulised detailid</p> <p>5.Tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva teksti</p>

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
	Kasutab eitavaid lauseid (ei saa lahti)	<p>1.Kasutab kõnes eri tüüpi , sh koondlauseid</p> <p>2.Kasutab kõnes liitlauseid sidesõnadega <i>ja; aga</i></p> <p>Sõnavara</p> <p>1.Kasutab kõnes nii üld- kui liiginimetusi (<i>puu – kask, kuusk</i>)</p> <p>2.Kasutab kõnes osade (detailide) nimetusi</p>	<p>6.Jutustab möödunud sündmusest 3-5 lausega (nt mida tegi puhkepäeval)</p> <p>7.Annab hinnangu kaaslaste tegevusele</p> <p>8.Mõistab teksti, mis pole otseselt seotud Tema kogemusega</p> <p>Grammatika</p> <p>1.Kasutab lihtsamaid põimlauseid (<i>sest, kui... siis jne</i>)</p> <p>2.Kasutab- nud, -tud kesksõnu</p> <p>3.Kasutab mõisteid: <i>suur- suurem- kõige suurem</i></p>	<p>Märkab grammatikavigu kõnes (<i>loeb- lugeb</i>) ning parandab neid</p> <p>2.Kasutab enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (<i>mida tehakse? Mida tehti?</i>)</p> <p>Sõnavara</p> <p>1.Kasutab õigesti aega väljendavaid määrsõnu (eile-täna-homme)</p> <p>2.kasutab mõningaid samatähenduslikke sõnu (nt räägib, jutustab, ütleb)</p>	<p>6.Räägib, mida hakkab tegema (plaanib tegevusi)</p> <p>7.Jutustamise ajal parandab ja täiendab oma teksti</p> <p>Grammatika</p> <p>1.Kasutab kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses</p> <p>2.Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid</p> <p>3.Hääldab oma kõnes ja ettelõetud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele</p>
		Nt <i>käpad, saba.</i> 3.Kasutab lihtsamaid	4. Kasutab tingivat kõneviisi	3.Kasutab õigesti mõningaid sihilisi ja	Häälikuid Sõnavara

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
		<p>liitsõnu (<i>nukuvoodi</i>) ja tuletisi (<i>täpp – täpiline</i>)</p> <p>Hääldamine</p> <p>1.Kasutab lihtsamaid sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris</p> <p>2.Hääldab õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-<i>nt, -lt, -mp</i> jne)</p> <p>Kirjalik kõne*</p> <p>1.Tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas</p> <p>2.Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti</p> <p>3.Matkib lugemist ja kirjutamist</p>	<p>Sõnavara</p> <p>1.kasutab mõningaid vastandsõnu</p> <p>2.Kasutab inimest iseloomustavaid omadussõnu</p> <p>3.Kasutab aega väljendavaid nimisõnu: hommik, päev õhtu, öö</p> <p>Hääldamine</p> <p>1.Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid</p> <p>2.Hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid1 2-silbilistes tuttava tähendusega sõnades</p> <p>Hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu</p> <p>Kirjalik kõne*</p> <p>1.Tunneb iseseisvalt ära</p>	<p>sihituid tegusõnu (sõidab - sõidutab)</p> <p>4.Nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna (puud: kask, kuusk)</p> <p>Hääldamine</p> <p>Kordab järele ja hääldab ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu</p> <p>Kirjalik kõne*</p> <p>1.Häälib täiskasvanu abiga (järele korrates, abivahendeid – nt nõöbid, klotsid – kasutades)</p> <p>2.Määrab hääliku asukoha häälikuühendita sõnas (alguses, keskel, lõpus)</p>	<p>1.Kasutab kõnes kujundlikke väljendeid (nt tuul ulub)</p> <p>2.Kasutab kõnes mõningaid abstraktse tähendusega sõnu</p> <p>3.Mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades (nt elusolendid, tähtpäevad)</p> <p>4.Moodustab tuttavas kontekstis liitsõnu</p> <p>Kirjalik kõne*</p> <p>1.Tunneb tähti ja veerib kokku 1-2-silbilisi sõnu</p> <p>2.Häälib õigesti kuni 3-silbilisi häälikuühenditeta sõnu</p> <p>3.Eristab sõnas kuulmise järgi pikka, ülipikka häälikut</p>

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
			<p>hääliku häälikute reas, sõnas</p> <p>2.Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (küsib, osutab pildile)</p> <p>3.Kirjutab trükitähtedega oma nime</p>	<p>3.Eristab tähenduselt sarnaseid, vältelt erinevaid sõnu (koli – kool)</p> <p>4.Loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt sildid)</p>	<p>4. Jagab kuulnud lause sõnadeks</p> <p>5. Tunneb ära kirjavahemärgid (, . ! ?)</p> <p>6. Kirjutab joonistähtedega kuni 2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega</p> <p>7.Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule</p>

7.3.3 MATEMAATIKA

Eesmärgid:

3-4aastased lapsed

Laps

- Õpib leidma sarnasusi ja nende alusel moodustama hulki;
- õpib moodustama paare üksüheseesse vastavusse seadmisega;
- tutvub mõistetega sama palju e. võrdselt;
- õpib loendama 5 piires;
- õpib kahte eset võrdlema erinevate suurustunnuste alusel;
- tutvub mõistetega suurem- väiksem, pikem- lühem, laiem- kitsam;
- tutvub nelinurga ja kolmnurgaga, õpib leidma ning kirjeldama erinevusi ja sarnasusi;
- õpib leidma ja kirjeldama aastaegadele iseloomulikke tunnuseid;
- õpib eristama hommikut ja õhtut;
- õpib orienteeruma ruumis endast lähtuvalt;
- õpib kasutama ruumimõisteid üleval-all, ees-taga.

4-5aastased lapsed

Laps

- rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse alusel;
- õpib leidma hulgale ühist nimetust ning analüüsima esemete kuuluvust sellesse;
- võrdleb hulki sinna kuuluvaid esemeid paaridesse seades;
- õpib kasutama mõisteid rohkem kui, vähem kui;
- tutvub arvudega 10-ni;
- õpib järjestama esemeid kõrguse järgi ja kasutama mõisteid kõrgem-madalam;
- õpib võrdlema kolme eset suurustunnuste järgi (väike- suur- veel suurem; lai-kitsas- veel kitsam; jne);
- tutvub tasapinnaliste geomeetriliste kujunditega: ruut, ring, ristkülik ning leiab ja kirjeldab nende sarnasusi, erinevusi;
- õpib kasutama kõnes ja aja määratlemisel ööpäeva osi: hommik-päev-õhtu-öö;
- õpib kasutama mõisteid eile- täna- homme;
- õpib määrama enda asukohta teiste objektide suhtes;
- õpib määrama ja kasutama vasakut ning paremat poolt.

5-6aastased lapsed

Laps

- õpib loendama 10 piires ja tutvub arvude reaga 10-ni;
- õpib siduma loendatud esemete hulka arvsõnaga ja vastava numbriga;
- tutvub järgarvu mõistega- mitmes on?;
- õpib liitmist kahe hulga esemete kokkupanemisel;
- õpib lahutamist hulgast osa eemaldamise teel;
- õpib järjestama kuni 5 eset suurustunnuste järgi;
- õpib hindama objektide suurust silma järgi ja siis võrdlema kõrvutamise teel;
- õpib mõõtma pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga;
- tutvub keha omadusega- mass, kaal ja õpib seda kaaluma;
- õpib koostama ise mustreid tasapinnalistest geomeetrilistest kujunditest;
- rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse jm. järgi;

- tutvub nädalapäevade järjekorra ja nimetustega;
- kasutab ajamõisteid: kiiresti-aeglaselt, varsti, hiljem, kohe;
- õpib orienteeruma ruumis juhendamise järgi;
- õpib määrama objekti asukohta teise objekti suhtes ja kasutama mõisteid: all-peal, kohal, keskel, ääres, vasakul-paremal.

6-7aastased lapsed

Laps

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- õpib loendama 12 piires ja tutvub arvude reaga 12-ni;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb ja kasutab lihtsamaid ajamõisteid;
- kirjeldab ja järjestab oma igapäevategevusi;
- tutvub kuude nimetuste ja järjekorraga;
- tutvub aastaegade järgnevuse ja aastaegadesse kuuluvate kuudega;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja kasutab mõõtmisel nii standardseid kui ka mittestandardseid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb ja kasutab matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Põhimõtted

- innustatakse last ümbritsevate esemete maailma korrastama ja kujundama ning selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ja sarnasusi ning oskab neid järjestada, rühmitada ja loendada
- harjutatakse last määrama enda asukohtaümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, ergutades sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemus-, haistmis- ning kompimisaistingutsuunatakse last ümbritsevat matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm)
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist erinevates objektides sarnaste ja erinevate tunnuste ning omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu

Valdkonna sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid;
- orienteerumine ajas;
- orienteerumine ruumis

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti – MATEMAATIKA

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
<p>Laps leiab värve värve (punane, kollane, roheline)</p> <p>2.näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur-väike)</p> <p>3. Leiab samasuguse kujundi, laob torni</p> <p>4.mõisted öö ja päev</p> <p>5.laps osutab, kus on ese</p>	<p>1.teab värve kollane, punane, roheline, sinine, pruun, must</p> <p>2. laob klotse üksteise peale</p> <p>3.tunneb ringi ruutu</p> <p>4. teab mõisteid Pikk - lühike</p> <p>Suur – väike</p> <p>Ees – taga</p> <p>All – peal</p> <p>5. Mõisted: öö, päev</p> <p>6.orienteerub</p>	<p>1.Oskab moodustada sarnaste tunnuste järgi hulki;</p> <p>2.oskab moodustada paare;</p> <p>3.oskab kirjeldada hulki mõistetega <i>sama palju, ühepalju, võrdselt</i>;</p> <p>4.loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5-ni;</p> <p>5.võrdleb kahte eset suuruse, pikkuse, laiuse järgi ning kasutab õpitud suurusmõisteid;</p> <p>6.eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab nimetatud</p>	<p>1.rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse alusel;</p> <p>leiab hulgale ühise nimetuse;</p> <p>2.kasutab hulkade võrdlemisel mõisteid: rohkem kui, vähem kui;</p> <p>loendab 10-ni;</p> <p>3.järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi;</p> <p>4.oskab kirjeldada ruudu, ringi, ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast;</p> <p>5.teab ja kasutab õigesti ööpäeva osi hommik-päev-õhtu-öö;</p>	<p>1.loendab 10 piires ja teab arvude rida 10-ni;</p> <p>2.oskab nimetada antud arvule eelnevat ja järgnevat arvu, võrdleb neid;</p> <p>3.tunneb numbrimärke 10-ni;</p> <p>4.oskab liita ja lahutada hulkade suurendamise, vähendamise teel;</p> <p>5.leiab objektide hulgast silma järgi suurema / väiksema ja kontrollib õigsust kõrvutamise teel;</p> <p>6.mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga ja kirjeldab mõõtmistulemust;</p> <p>7.kasutab mõõtmisel algus- ja lõpp-punkti;</p>	<p>1.oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid kahe erineva tunnuse järgi;</p> <p>2.võrdleb hulki ja kasutab kirjeldamiseks mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i>;</p> <p>3.teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu;</p> <p>4.teab arvude 1-12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;</p> <p>5.liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, = ;</p> <p>koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;</p> <p>6.järjestab kuni viis eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus);</p> <p>7.rühmitab esemeid asendi ning</p>

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
	<p>oma kehal</p> <p>7.leiab esemete seast ühe kindla eseme</p> <p>8.leiab samasuguse eseme</p>	<p>kujunditega sarnaseid esemeid ümbritsevast;</p> <p>7.leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid ja kirjeldab neid;</p> <p>eristab hommikut ja õhtut;</p> <p>8.oskab määrata esemete osukohta endast lähtuvalt ja kasutab mõisteid <i>üleväl-all, ees-taga</i></p>	<p>oskab kasutada ajamõisteid eile-täna-homme;</p> <p>6.oskab määrata enda asukohta teiste objektide suhtes;</p> <p>7.tunneb ja nimetab õigesti paremat ja vasakut poolt.</p>	<p>koostab iseseisvalt mustreid, rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvi jm. järgi;</p> <p>8.teab ja nimetab õiges järjekorras nädalapäevi;</p> <p>9.oskab määrata objekti asukoha teise objekti suhtes;</p> <p>10.orienteerub ruumis juhendamise järgi, kasutab asukoha kirjeldamiseks ruumimõisteid <i>all-peal, kohal, keskel, ääres, vasakul - paremal</i>.</p>	<p>nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;</p> <p>8.kirjeldab enda asukohta ümbritsevate objektide suhtes;</p> <p>9.orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;</p> <p>10. oskab öelda kellaega täistundides;</p> <p>11.nimetab nädalapäevi, kuid, aastaagu, teab oma sünnikuud ja –päeva;</p> <p>12.mõõdab esemete pikkust, laiust, kõrgust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, sentimeeter, vms);</p> <p>13.eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (sent, kroon, sentimeeter, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;</p> <p>15.leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu, kera, kuubi, kirjeldab neid</p>

7.3.4 KUNST

Kunstiõpetus hõlmab riiklikus õppekavas kujutamist ja väljendamist, kujundamist, kunsti vaatlemist ja vestlusi kunstist ning voolimist, joonistamist, maalimist ja meisterdamist. Nende kaudu tutvub laps värvi-, vormi- ja kujutamiseõpetusega, esemete kujundamise võimalustega ning erinevate kunstiliikidega, õppides neid esmaselt tundma.

Eesmärgid:

Laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest
- Kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutusmaailma
- Vaatleb, kirjeldab ja kujutab ümbritsevat ja tarbeesemeid
- Kasutab tuttavaid voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid
- Kasutab materjale ja tööriistu ohutult ja sihipäraselt
- Vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut

Põhimõtted:

- Lapsele antakse mitmekesised võimalused saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemist
- Last suunatakse vaatlema ümbritsevat looduses ja tehiskeskkonnas, õppekäikudel ning kasutama saadud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdades
- Teemasse sisseelamiseks kasutatakse mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne.
- Arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ja avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ning loovalt kombineerida
- Julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks; ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet
- Kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana; korraldatakse kunstitegevusi ka õues
- Innustatakse last tehtut analüüsima ja arutlema; kujundatakse tolerantset suhtumist kaaslaste töödesse

Kuni 3aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- Oskab eristada ja leida sarnast värvuse alusel, joonistab järele ringi, risti, erisuunalisi jooni
- Kasutab otstarbekalt erinevaid kunstivahendeid
- Tegutseb sihipäraselt joonistamisel, kleepimisel, voolimisel

Õppesisu:

- Lapse vaatlusoskuse arendamine, esemete põhikujule tähelepanusuunamine
- Põhivärvuste õpetamine ja kasutamine
- Lihtsate vormide kujutamise õpetamine
- Sõrme peenlihaste tugevdamine voolimismassi muljudes, veeretades, venitades
- Voolimise põhivõtted: rullimine, tükeldamine, lihtsate vormide ja esemete kujutamine

- Maalimise põhivõtted – pintslihoid, vertikaalsed ja horisontaalsed jooned, ring, spiraal; lühikesed ja pikad kriipsud, pintslivajutus
- Pinna katmine värviga
- Pliiatsi ja rasvakriidi kasutamine – pliiatsihoid
- Töövõtete tutvustamine liimimisel liimipulgaga. Ettevalmistatud detailide kleepimine

3-4aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- Teab põhi- ja täiendvärvusi
- Oskab kasutada lihtsamaid töövõtteid joonistamisel, maalimisel, voolimisel kleepimisel
- Joonistab äratuntavalt elusolendit, maja
- Oskab kasutada eakohaseid töövahendeid

Õppesisu:

- Vaatlusoskuse arendamine, tuttavate joonte ja vormide leidmine ümbritsevast, nende kasutamine kujutamisel.
- Põhivärvuste kinnistamine, uute tutvustamine: roosa, oranž, lilla, beež
- Uute töövõtete õpetamine voolimisel: rullimine – kera silindriks ja vastupidi, tükeldamine, liitmine, voolimispulga kasutamine
- Lihtsate esemete ja vormide voolimine
- Värvimise õpetamine. Kujundite värvimine edasi-tagasi, ringikujuliselt,; värvimine pintsliga – otsa ja küljega
- Erinevate joonte tõmbamise õpetamine: viltused, sakilised, ristamisi; mustrid esemete kaunistamiseks
- Ümarate ja kandiliste kinnisvormide kujutamise õpetamine: päike, pall, maja, auto
- Lihtsa tegevuse, süžee, maastiku kujutamise tutvustamine
- Näo ja pea, loomafiguuride kujutamise õpetamine
- Erineva kuju, värvi, suuruse, tekstuuri esemete ladumine ja kleepimine
- Uute kleepimisvõtete tutvustamine: lisaks liimipulgale ka liimipintslit ja lapi kasutamine.
- Õuesõpe: liiv, lumi, puit, kivi

4-5aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- Vaatleb ja kujutab nähtut
- Teab ja kasutab erinevaid värvusi
- Joonistab ja maalib äratuntavalt inimest, puud, maja, linde, loomi
- Voolib, voldib, rebib erinevaid kujundeid

Õppesisu:

- Vaatlemis- ja kujutamisoskuse arendamine arvestades esemete iseloomulikke tunnuseid ja detaile
- Värvuste kinnistamine, värvivarjundite ja tumedusastmete õpetamine, uued toonid: hall

- Keerukamate voolimisvõtete õpetamine: väiksemate detailidega esemete voolimine, pigistamine ja venitamine, detailide liitmine
- Üksikesemete ja esemete gruppide voolimine
- Töö viimistlemise õpetamine: silumine, kaunistamine väikeste detailidega, mustri kujutamine voolimispulga abil
- Maalimis- ja joonistamisvõtete täiendamine: kaarjad jooned
- Uute tehnikate õpetamine : akvarell, pastellkriidid
- Pintslijälgedest mustri moodustamine
- Silma ja käe koostöö arendamine. Värvimine piirjoont ületamata
- Inimese kujutamise õpetamine. Erinevad asendid, tegevused, asukohad
- Tähelepanu juhtimine töö viimistlemisele ja tulemusele: iseseisev tausta maalimine, kogu paberipinna kasutamine
- Käärde kasutamise õpetamine: ribade, lintide lõikamine, ohutus kääridega töötamisel
- Rebimistehnika õpetamine: väikesed tükid, ribade rebimine, kaarjad nurgad
- Mustrite loomise ja rütmi arvestamise õpetamine
- Lihtsamate voolimisvõtete õpetamine
- Erinevate looduslike ja jääkmaterjalide kasutamine: käbid, sammal, pappkarbid, lõngapoolid
- Rahvakunsti tutvustamine
- Fantaasia arengu toetamine: tööd vabal teemal
- Õuesõpe: liiv, lumi, puit, kivi

5-6aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- Vaatleb ja kujutab äratuntavalt inimesi, loomi, ehitisi, masinaid loodust
- Teab, segab kokku ja kasutab erinevaid värvusi
- Kasutab varemõpitud tehnikaid ja võtteid kombinatsioonis uutega
- Käsitseb õigesti kunsti- ja kirjutusvahendeid: pliiatsit, pintsli, kääre, naasklit, voolimispulka

Õppesisu:

- Vaatlemis- ja analüüsisioskuse kujundamine: objektide kujutamine vastavuses aastaajaga, arvestades proportsioone
- Värvide segamise õpetamine
- Uute voolimisvõtete õpetamine: põhivormide teisendamine (nt. kerast muna või ploom), õõnsusega nõu voolimine, mitme omavahel seotud eseme voolimine (nt. serviis)
- Inimese, looma voolimise õpetamine, arvestades proportsioone, andes edasi liikumist
- Natuuri järgi objektide kujutamine: lilled, mänguasjad jne.
- Uute tehnikate ja töövõtete tutvustamine: süsi
- Mitme erineva tehnika kombineerimine ühel töö, ühe ja sama töö täiendamine mitmel korral
- Rebimistehnika täiendamine: ribade ja ümmarguste vormide rebimine
- Lõikamise õpetamine. Mõõda sirgjoont, siis paberit ümardades, sümmeetrilised vormid
- Iseseisvate klepetööde tegemine, detailide lõikamine või rebimine ja siis klepimine

- Voltimise õpetamine: lihtsad loomad ja esemed
- Looduslike- ja jääkmaterjalide kasutamine: tõrud, kastanid, vill, liiv jne.
- Iseseisvuse ja algatusvõime arendamine materjalide ja teemade valikul
- Rahvakunsti, tarbekunsti tutvustamine
- Õuesõpe: liiv, lumi, puit, kivi

6-7aastased lapsed

Eesmärgid:

Laps

- Vaatleb ja kujutab natuuri järgi
- Käsitseb õigesti töövahendeid
- Kujutab äratuntavalt inimesi, loomi, linde ja muid objekte
- Tunneb, oskab ise segada ja kasutab erinevaid värvusi
- Kasutab ja kombineerib erinevaid tehnikaid ja võtteid
- Tegeleb meelsasti mõne kunstitegevusega

Õppesisu:

- Vaatlusoskuse arendamine, tähelepanu pööramine üksikule ja üldisele
- Perspektiivipõhimõtete tutvustamine: lähedalasuv objekt paistab suurena, kaugelasuv väiksena
- Toonide sulatamise õpetamine (akvarell)
- Võimalikult erinevate ja toonide tundmaõppimine ja kasutamine (samblaroheline, sinepikollane, beež, telliskivipunane, sirelililla)
- Tervest savitükist voolima õpetamine, detailirohked ja keeruka kujuga esemed
- Erinevad voolimismaterjalid, reljeefsete piltide kujutamine voolimismaterjalist
- Maalimistehnika täiendamine, tähelepanu pööramine kehahoiakule, vabale randmele
- Inimeste ja objektide kujutamine profiilis, tagantvaates, erinevatel aasta- ja päevaegadel
- Kujutamine mälu, kirjelduse, fantaasia järgi
- Tähelepanu pööramine viimistlusele: toonide sobivus, taust, raam
- Õmblemise õpetamine: traagelduspiste, nõöbi õmblemine
- Heegeldama ja punuma õpetamine
- Rahvuslike mustrite, ornamentide kujutamine
- Uute tehnikate ja vahendite tutvustamine
- Erinevate rahvaste kunsti tutvustamine
- Õuesõpe: liiv, lumi, puit, kivi

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti – KUNST

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
<p>1. Lapse joonistamine on pliiatsikriipseldus (silma ja käe koostöö pole nii arenenud)</p> <p>2. Leiab koos täiskasvanuga kriipseldustest esemeline kujutis</p> <p>3. laps näeb teisiti kui täiskasvanu</p> <p>4. Laps maalib näpuvärviga</p> <p>5. Kortsutab pehmet paberit ja rebib sellest tükke</p>	<p>1. Leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi</p> <p>2. Kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid</p> <p>3. jälgendab õpetajat, muljudes, rullides ja näpistades voolimismaterjali</p> <p>4. Tõmbab pliiatsiga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu</p> <p>5. Trükib näpu- ja käejälgendiga, erinevate templitega</p> <p>6. Katab aluspinna liimiga, paigutab sellele kujundeid</p>	<p>1. Leiab ümbritsevast tuttavaid jooni ja vorme</p> <p>2. tunneb peale põhivärvuste ka roosat, lillat, oranži ja beeži</p> <p>3. voolib kera silindriks ja vastupidi, tükeldab ja liidab voolimismaterjali, kasutab voolimispulka</p> <p>4. Kasutab pinna katmisel värviga erinevaid töövõtteid: edasi-tagasi, ringikujuliselt, värvimine pintsliga otsa ja küljega</p> <p>5. Oskab tõmmata viltusi, sakilisi, ristamisi jooni ; kujundada mustreid</p>	<p>1. Märkab erinevaid värvivarjundeid: heledume</p> <p>Tunneb lisaks eelnimetatutele ka halli värvust</p> <p>2. voolib väiksemate detailidega esemeid ja esemete gruppe</p> <p>3. viimistleb voolingu: silub, kaunistab väikeste detailidega, kujundab mustri</p> <p>4. kasutab maalimisel ja joonistamisel kaarjaid jooni</p> <p>5. värvib piirjoont ületamata</p> <p>6. lõikab kääridega ribasid, tunneb ohutu töötamise võtteid</p>	<p>1. kujutab objekte vastavuses aastaajaga, arvestab proportsioone</p> <p>2. oskab värve segada</p> <p>3. oskab voolida inimest looma, sh liikumises</p> <p>4. kujutab objekte natuuri järgi (lilled, mänguasjad)</p> <p>5. rebib ümmargusi vorme</p> <p>6. lõikab mööda sirgjoont, paberit ümardades, sümmeetrilisi vorme</p> <p>7. teeb iseseisvalt valmis kleebetöö: lõikab või rebib ja siis kleebib</p> <p>8. voldib lihtsaid loomi</p>	<p>1. mõistab perspektiivi põhimõtet – lähedalasuv objekt paistab suuremana, kaugelasuv objekt väiksem</p> <p>2. kasutab toonide sulatamise tehnikat (akvarell)</p> <p>3. tunneb värvuste erinevaid toone ja varjundeid (samblaroheline, sinepikollane)</p> <p>4. voolib detailirohkeid, keeruka kujuga esemeid</p> <p>5. kujutab inimest eest- ja tagantvaates</p> <p>6. kujutab mälu, kirjelduse, fantaasia järgi</p>

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
		<p>6.oskab kujutada ümmargusi ja kandilisi kinnisvorme (päike, pall, maja, auto)</p> <p>7. laob ja kleebib erineva tekstuuriga kujundeid</p> <p>8.kasutab lisaks liimipulgale ka liimipintslit ja lappi</p>	<p>7.rebib paberist tükke, ribasid, kaarjaid nurki</p> <p>8. vildib lihtsamaid objekte</p> <p>9.Kasutab käelistes tegevustes jääk- või looduslikku materjali:</p> <p>Sammal, käbid, pappkarbid jne.</p>	<p>või esemeid</p> <p>9.valib iseseisvalt teema ja materjalid</p>	<p>7.viimistleb töö</p> <p>8. õmbleb traagelduspistes, õmbleb nõöbi</p> <p>9.heegeldab kettsilmuseid, punub paela</p> <p>10.Tunneb ja oskab kujutada lihtsamaid rahvuslikke mustreid</p>

7.3.5 MUUSIKA

Muusikategevusi viib läbi muusikaõpetaja, kes koostab õppeaasta alguses oma aasta tegevuskava, silmas pidades laste üldist ja muusikalist arengut, lasteaia õppekava, aasta tegevusplaani, rahvakalendri tähtpäevi ja kultuurielu sündmusi.

Muusikategevuste sagedus ja tegevuse kestus:

- 2- 3aastastel kaks korda nädalas a` 15 minutit
- 4 – 6 aastastel kaks korda nädalas a` 20 minutit
- 7aastastel kaks korda nädalas a` 30 minutit

Tegevuste läbiviimiseks kasutatakse klaverit ja teisi pille, lastepille, muusikakeskust, erinevaid helisalvestisi ning mitmekesisist illustreerivat materjali

Eesmärgid:

Lapsel

- kujuneb positiivne hoiak muusikategevuse suhtes
- rikastub muusikaelamuste kaudu tundeelu ja areneb muusikaline maitse
- areneb keskendumisvõime ja eneseväljendumisoskus
- suudab laulda, liikuda muusika saatel ja musitseerida muusikainstrumentidel nii rühmas kui solistina
- arenevad muusikalised põhioskused: rütmiline, intonatsiooni puhtus, ansambli tunnetus, muusika kuulamise oskus, muusikaline mälu

Põhimõtted:

- esikohal on emotsionaalne ja aktiivne muusikaline tegevus
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis- loomingu- võimeid, kultuurilis- sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Muusika on igapäevaelu osa nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul
- seostatakse üksteisega laulmine, muusika kuulamine, muusikalis- rütmiline liikumine (mängud- tantsud) ja pillimäng

- muusikapalade (laulude, muusika kuulamispalade, tantsude ja pillimängude) valikul arvestatakse laste huve, ea- ja jõukohasust ning rühma omapära

Õppesisu:

- laulmine
- muusika kuulamine
- muusikalis- rütmiline liikumine
- pillimäng

2 aastased lapsed

- Laulmine. Muusikaõpetuse kaudu tekitatakse huvi laululise tegevuse vastu. Lapsi õpetatakse jälgima õpetaja laulmist, ergutatakse matkima lihtsaid silpe (tik- tak, tok- tok, kop- kop), loodus- ja olmeääli. Arendades muusikalist mälu julgustatakse lapse kaasa tegema erinevaid liigutusi laulu sisu ja rütmimotiive arvestades
- Muusika kuulamine. Toetatakse lapse huvi helide maailma vastu. Kujundatakse kuulamisoskust ja keskendumisvõimet, püsivust.
- Muusikalis- rütmiline liikumine. Äratatakse huvi ja julgustatakse lapsi liikuma vastavalt muusika meeleolule matkides õpetajat: paigaltammumine, kiikumine küljelt- küljele, keerutamine üksikult, lehvitamine, koosjalu hüpped, käte peitmine selja taha, kükitamine, sõrme vibutamine, STOP!-mängud (muusika lõppedes seis, kükk)
- Pillimäng. Lapsi õpetatakse kaasa mängima kehapillil, kõristitel, kuljustel kuuldud muusikale ja laulule. STOP-pillilood (muusika lõppedes paus)

2-3 aastased lapsed

- Laulmine. Lapsed õpivad õpetajaga kaasa laulma ja samaaegselt tegema lihtsaid liigutusi lähtudes laulu sisust. Häält ja kuulumist arendavad õppemängud („Tee looma või linnu häält”), kajamängud (lühikeste fraaside laulmine õpetaja järel)
- Muusika kuulamine. Jätkatakse kuulamistaju ja kuulamisoskuse arendamist. Arendatakse tämbriku kuulmist, kasutades erinevaid instrumente ja olmevahendeid. Looma- ja linnuhälte imiteerimine
- Muusikalis- rütmiline liikumine. Lapsi õpetatakse liikuma koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule: kõnd ja jooks läbisegi, keerutused, kiikumised, kõnd koos paarilisega, sõrmevibutus, poolkükk, ringi moodustamine, ringjoonel kõndimine.

Lastele õpetatakse linde ja loomi matkivaid liigutusi kaasates neid laulu- ja muusikalistesse mängudest

- Pillimäng. Lapsi õpetatakse mängima rütmipillidel (lisaks eelnevatele trummi, marakaid, randmekuljuseid). Õpitud pillimänguoskust kasutatakse liikumise ja laulmise saateks.

3-4 aastased lapsed

- Laulmine. Õpetatakse ja arendatakse lauluoskust vaba loomuliku häälega (vältides liiga valju laulmist), selge diktsiooniga ja rütmikalt. Arendatakse ansamblitunnetust, õpetatakse laulu korraga alustama ja lõpetama. Mõiste: eelmäng
- Muusika kuulamine. Kujundatakse oskust laulu ja muusikapala tähelepanelikult kuulata. Õpetatakse muusikat analüüsima (kiire- aeglane, kõrge- madal) ja neid oskusi muusikalistes mängudes kasutama. Arendatakse muusikalist mälu: õpetatakse ära tundma tuttavat muusikapala, laulu
- Muusikalis- rütmiline liikumine. Lapsi õpetatakse liikuma muusikaosade vaheldumise põhjal, reageerides õigesti muusika algusele ja lõpule, eristades tempo muutusi ja heliregistreid. Õpetatakse lihtsaid tantsuelemente: eesgalopp, kand- varvas, püstplaks. Arendatakse ka liikumisloomingu algeid läbi matkiva liikumise (lumehelves, karu, jänes, lind)
- Pillimäng. Lapsi õpetatakse käsitsema ja eristama rütmipille (lisanduvad tamburiin, kõlatoru, võrutrumm, kastanjett). Arendatakse ansamblitunnetust, jälgides ühtset tempot, pillimängu õigeaegset alustamist ja lõpetamist

4-5 aastased lapsed

- Laulmine. Lastele õpetatakse õiget kehahoidu laulmise ajal ning pööratakse tähelepanu intonatsiooni puhtusele, rütmi täpsusele ja laulu ilmekale esitusele. Lapsed õpivad õigesti edasi andma laulu meloodiat ja rütmi. Tutvustatakse mõistet: rahvalaul.
- Muusika kuulamine. Jätkatakse muusika sügavamat analüüsioskuse kujundamist (vaikne- vali, lõbus- nukker). Õpetatakse eristama lihtsamaid eesti rahvapille tämbri ja nimetuse järgi (lõõtspill, kannel).
- Muusikalis- rütmiline liikumine. Õpetatakse liigutuste täpsust ja väljenduslikkust. Julgustatakse kasutama õpitud tantsuelemente ning lisanduvad uued elemendid: külggalopp, hüpaksamm, käärhüpe. Tantsuliigutuste sooritamine ringis, paaris,

kodarjoneel rinnati või kõrvuti. Tutvustatakse lihtsamaid eesti rahvatantse

- Pillimäng. Jätkub rütmipillidel mäng (lisanduvad taldrik, guiro, triangel). Tutvustatakse mõistet „paus”. Lapsed tutvuvad meloodiliste plaatpillidega (kellamäng, ksülofon, metallofon). Õpitakse lihtsamaid ostinato saateid lasteriimidele, lauludele, muusikapaladele.

5-6 aastased lapsed

- Laulmine. Jätkatakse ilmekuse arendamist (kiire- aeglane, vaikne- vali). Muusikaliste õppemängude kaudu arendatakse helilaadi, rütmitaju, muusikalist mälu. Tutvutakse SO- MI, SO- RA kõlamudelitega. Tutvustatakse Eesti Vabariigi hümnid.
- Muusika kuulamine. Jätkub laiem muusika analüüsisioskusekujundamine (mõtlik, laulev, õrn, tantsuline, südamlik jne.) Lihtsamate muusikažanride tutvustamine: marss, laul, tantsuviis. Jätkub eesti rahvapillide tutvustamine (lisanduvad torupill, parmupill). Tutvustatakse mõistetega: keelpill, puhkpill, rahvamuusika, rahvalaul, helilooja.
- Muusikalis- rütmiline liikumine. Lapsi õpetatakse liikuma paaris, kolonnis, siira- viira, kasutatakse erinevaid tantsuelemente: vahetussamm, kõrvaleastesamm, lihtsamad eesti rahvatantsu elemendid.
- Pillimäng. Jätkub plaatpillidel mänguoskuse kujundamine, lisanduvad keerulisemad motiivid, mõiste „paus”. Lapsed tutvuvad 6-keelse kandlega ja saavad osaleda lastepilli orkestris.

6-7 aastased lapsed

- Laulmine. Õpetatakse arvestama lauluteksti ja meloodiaiseloomu. Regilaulude laulmisel kasutatakse eeslauljatena õpetaja asemel lapsi. Laulude saatmisel pillidel kasutatakse vahemänge ja järelmängu. Tutvustatakse mõisteid: helilooja, rahvaviis, laulupidu
- Muusika kuulamine. Lapsed tutvuvad laiemalt sümfooniaorkestri pillidega: lisaks trompetile ja viiulile ka tšello ja klarnetiga, flöödiga. Kuulatakse tuntud heliloojate lihtsamaid heliteoseid ja tutvustatakse mõistet: dirigent.
- Muusikalis- rütmiline liikumine. Lapsi õpetatakse liikuma vähem kontrastse muusika järgi: DÜNAAMIKA – vaikne, poolvali, vali; REGISTRID – kõrge, keskmine, madal. Uuteks tantsuelementideks luisksamm, polkasamm. Jätkatakse loomingulise initsiatiivi arendamist: lapsed mõtlevad välja ja esitavad ise liigutusi.

- Pillimäng. Muusikaliste õppemängude kaudu jätkatakse improviseerimiskuse arendamist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti – MUUSIKA

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
<p>Laulmine. Kuulab tähelepanelikult õpetaja laulu</p> <p>Kuulamine. Tunneb rõõmukuulatavast laulust, muusikapalast</p> <p>Muusikalis-rütmiline liikumine. Sooritab koos õpetajaga lihtsaid tantsuliigutusi (kiikumine jalalt jalale, kükitamine, käte peitmine, lehvitamine)</p> <p>Pillimäng. Mängib kaasa koos õpetajaga rütmipillil või plaksutab, patsutab muusika- laulu saateks</p>	<p>Laulmine. Huvitub laulisest tegevusest</p> <p>Püüab kaasa laulda üksikuid silpe, laululõike</p> <p>Suudab laulule kaasa teha liigutusi</p> <p>Kuulamine. Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule</p> <p>Liikumine. Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades meetrumit</p> <p>Pillimäng. Mängib muusikat kuulates, liikudes, lauldes kaasa meetrumit või rütmi kehapillil või rütmipillil</p>	<p>Laulmine. Laulab rühmaga samas tempos. Oskab kuulata eelmängu. Laulab peast koos liigutustega lihtsamaid rahva- ja lastelaule. Kuulamine. Kuulab keskendunult muusikapala, laulu, tunneb ära tuttavaid laule.</p> <p>Liikumine. Tantsib kasutades eakohaseid tantsuelemente, osaleb solistina ringmängudes. Väljendab end loovalt läbi matkiva liikumise</p> <p>Pillimäng. Mängib rütmipillile laulu, muusikapala ja liikumise saateks, eristab neid tämbri ja nimetuse järgi</p>	<p>Laulmine. Laulab väljahingamisel loomuliku häälega</p> <p>Laulab rühmaga samas tempos</p> <p>Oskab kuulata vahemänge</p> <p>Laulab peast mõningaid rahva- ja lastelaule</p> <p>Kuulamine. Kuulab muusikapala huviga, tunneb ära tuttavaid meloodiaid</p> <p>Oskab iseloomustada lühidalt muusikapala</p> <p>Eristab mõningaid rahvapille</p> <p>Liikumine. Tantsides kasutab eakohaseid tantsuelemente</p>	<p>Laulmine. Laulab ilmekalt lähtudes meloodia ja teksti karakterist, laulab peast rahva- ja lastelaule koos rühmaga</p> <p>Kuulamine. Tunneb ära lihtsamaid žanre: marss, tantsuviis. Oskab laiemalt analüüsida kuulatud muusikapala. Eristab puhkpilli ja keelpilli tämbri järgi. Oskab nimetada mõningaid eesti rahvapille ja tunneb neid ära kõla järgi</p> <p>Liikumine. Liikumises kasutab eakohaseid tantsuelemente. Reageerib muusika tempo muutustele, muudab liikumissuunda muusika dünaamika</p>	<p>Laulmine. Laulab ilmekalt voolava ja pehme häälega. Esitab laule nii rühmas kui solistina</p> <p>Kuulamine. Oskab kuulatud muusikapala analüüsida</p> <p>Eristab mitmeid muusikainstrumente tämbri ja nimetuse järgi. Tunneb mõisteid: dirigent, helilooja, rahvaviis, koorilaul</p> <p>Liikumine. Väljendab end loovalt liikumise kaudu toetudes õpitud muusikalistele väljendusvahenditele (tempo, dünaamika, register, muusika meeleolu) ja eakohastele</p>

2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	2-3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
			<p>Muudab liikumist muusikaosade vaheldumise põhjal</p> <p>Pillimäng. Mängib ja tunneb tämbri järgi ära rütmipille</p> <p>Teab lihtsamaid rahvapille nimetuse järgi, mängib plaatpillidel lihtsaid saateid lasteriimidele ja muusikapaladele</p> <p>Lapsel on väljakujunenud tempo- ja ansamblitunnetus</p>	<p>järgi</p> <p>Pillimäng. Mängib rütmi- ja meloodiapillidel lihtsamaid kaasmänge, korduvat rütmi või meloodialõiku, tunnetab pausi. Mängib pilliansamblis 6-keelsel kandlel</p>	<p>tantsuelementidele (hüpaksamm, polka jne) sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiuga</p> <p>Pillimäng. Oskab mängida eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel kaasmänge, teab pilli nimetusi. On välja kujunenud ansamblitunnetus, naudib ühist musitseerimist</p>

7.3.6 LIIKUMINE

Liikumistegevusi viib läbi liikumisõpetaja, kes koostab õppeaasta alguses tegevuskava, silmas pidades laste üldist arengut, lasteaia õppekava, aasta tegevusplaani.

Liikumistegevuste sagedus ja tegevuse kestus:

- 2-3 aastastel kaks korda nädalas a` 15 minutit
- 4 – 6 aastastel kaks korda nädalas a` 20 minutit
- 7aastastel kolm korda nädalas a` 30 minutit
-

Liikumistegevuste üldteemad on:

- kehalise kasvatuse alased teadmised (hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt)
- võimlemine
- põhiliikumised
- tants
- rütmika
- liikumismängud
- talvealad
- vaba aeg ja loodusliikumine
- Liikumistegevused viiakse läbi sõltuvalt tegevuse iseloomust võimalas, lasteaia saalis, lasteaia õuealal või looduses.

Eesmärgid:

Laps

- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel
- suudab aktiivselt tegutseda individuaalselt ja grupis
- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu
- mõistab elementaarsete hügieeni ja ohutusnõuete vajalikkust
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele

Õppesisu ja eeldatavad oskused vanuseti:

2 aastased lapsed

- Sooritab õpetaja juhendamisel harjutusi ohutult ja aktiivselt
- Ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste
- Säilitab kõndides ja joostes sihi
- Veeretab palli ja jälgib selle suunda, jookseb vahendile järgi
- Sooritab ettenäitamise järgi asendeid ja liikumisi
- Mängib koos juhendaja ja kaaslastega kõnni- ja jooksumänge
- Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes
- Mängib vabamängus iseseisvalt
- Sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi

3 aastased lapsed

- Arvestab kaaslaste aktiivses tegevuses
- Säilitab liikudes tasakaalu tasakaalupingil ja muudel vähendatud pindadel
- Mängib aktiivse liikumisega mängu
- Sooritab harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ning erinevate vahenditega
- Kõnnib, jookseb, hüpleb muusika järgi

- Veab tühja kelku ja sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla
- Matkab õpetaja või vanematega looduses

4 aastased lapsed

- Sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi, käsitseb erinevaid vahendeid
- Teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi
- Mängib 2-4 reeglita liikumismänge
- Oskab hoida kohta kolonnis, ringis, viirus
- Sooritab liigutusi muusika järgi
- Algatab iseseisvalt mängu ja tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal
- Veab kelku nõlvakust üles ja sõidab iseseisvalt alla

5 aastased lapsed

- Teab spordivahendite nimetusi ja kasutab erinevaid vahendeid ohutult ning sobival viisil
- Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes
- Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi
- Teeb harjutusi väikevahenditega
- Mängib kollektiivseid võistlusmänge
- Osaleb jõukohastes teatevõistlustes
- Teeb palli, hüpitsa ja rõngaga harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti
- Sooritab koordineerimise, tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi
- Liigub vastavalt muusika tempole kas kiiremalt või aeglasemalt, jäljendab liikumisega erinevaid rütme
- Sooritab rännakuid koos õpetajaga
- Veab kelgul kaaslast ja sõidab mäest alla

6 aastased lapsed

- Oskab kasutada mõisteid õpitud terminoloogia piires
- Mõistab hügieeninõuete olulisust
- Ronib varbseinal ja kaldpinnal
- Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses
- Suudab käsitseda loovmängudes mitut vahendit korraga
- Valitseb harjutusi tehes keha
- Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu
- Kohandab liigutusi etteantud rütmiga
- Oskab lihtsamaid tantsusamme
- Osaleb kelguga tegevustes, mis nõuavad mitmesugust kelgu käsitemisioskust
- Suudab sõita tõukerattaga ja jalgrattaga (võimalusel õpetab lapsevanem)

7 aastased lapsed

- Teab sihipärase kehalise tegevuse mõju
- Liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest
- Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, koordineeritult ja rütmiliselt
- Säilitab paigal olles ja liikumisel, erinevate vahenditega käsitemisel tasakaalu
- Võistleb teatevõistlustes
- Suudab läbida takistusriba nii saalis kui maastikul
- Mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall)
- Teab ausa mängu põhimõtteid ja peab kinni kokkulepitud mängureeglitest

- Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi
- Sooritab kujundliikumisi ringis, viirus, kolonnis
- Liigub vahelduva tempoga
- Väljendab liikumise kaudu emotsioone
- Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslastega
- Osaleb kelguvõistlustel
- Mängib lihtsamaid maastikumänge

7.3.7 MÄNG

Mäng on väikese inimese kõige tähtsam töö. Mänguga täidetud lapsepõlv on aluseks sügavale ja laiale, kogu elu kestvale õppimisoskuste kujunemisele.

Kõige parem arengunäitaja on lapse mänguoskus, oma teadmiste ja oskuste kasutamine loovas mängus.

Loovmäng on iseenesest arendav tegevus, mille abil lapsed kontrollivad, selgitavad ja suurendavad enese ja maailma mõistmist.

Kuni 2aastased lapsed

Ülesanded:

- arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid laua-, õppe- ja liikumismängudes
- õpetada arvestama kaaslaste soove ja vajadusi loovmängudes
- avardada ja kinnistada laste teadmisi/kogemusi ümbritsevast elust loovmängudes
- arendada lastes julgust, algatusvõimet, püsivust, sihikindlust, vastupidavust, oskust ületada raskusi eri mängu liikides
- arendada laste fantaasiat loov-, matkimis-, lavastus- ja ehitusmängudes
- õpetada olema sõbralik, vastutulelik, viisakas, aus ja õiglane eri mängu liikides
- õpetada hoidvat suhtumist mänguasjadesse ja neid kindlaksmääratud kohale asetama

Sisu:

- loovmäng
- õppemängud
- liikumismängud
- matkimismängud
- ehitusmängud
- lauamängud
- lavastusmängud

Õpitulemus

- oskab arvestada mängus kaaslastega
- viib mängu lõpule
- paneb mänguasjad kindlaksmääratud kohale

3-4 aastased lapsed

Ülesanded:

- innustada lapsi aktiivselt ja rõõmsameelselt tegutsema

- arendada loovust
- kujundada laste iseseisvust mängude valikul
- ergutada laste aktiivsust mängukaaslase(te) otsimisel
- süvendada laste huvi ümbritseva maailma vastu
- suunata lapsi mängima erinevate mänguasjade, - vahenditega
- õpetada tundma mängus kasutatavate esemete ja materjalide omadusi
- õpetada lapsi kasutatavaid mänguvahendeid eristama, neid nimetama
- kujundada heatahtlikke suhteid laste mängudes(sh. mänguasjade jagamine sõbraga)
- arendada laste kehalisi ja vaimseid võimeid
- ergutada lapsi osa võtma koosmängudest(rühmadena ja paariti)
- suunata lapsi leidma asendusmänguasju ümbritsevate esemete ja materjalide hulgast
- õpetada õppemängudes, tundides jt. tegevustes õpitud iseseisvalt kasutama loovmängudes
- õpetada lapsi aru saama, meeles pidama ja täitma lihtsamaid mängureegleid
- pakkuda lapse arengut toetavaid mängu- ja mänguvahendeid
- jätkata üldkehtivate käitumisnormide -ja reeglite süvendamist mängudes
- süvendada oskust mänguasju koristada, neid õigesti kohta asetada

Sisu:

- Õppemängud
- Lauamängud
- Liikumismängud
- Lavastusmängud, rollimängud
- Loovmängud
- Ehitusmängud

Õpitulemus

- näitab üles iseseisvust mängude valikul
- leiab omale mängu kaaslase(d)
- tunneb huvi ümbritseva maailma vastu
- soovib mängida erinevate mänguasjade ja -vahenditega
- on tuttav igapäevases mängus kasutatavate esemete omadustega
- oskab kasutatavaid mänguvahendeid eristada ja nimetada
- püüab täita üldkehtivaid norme ja reegleid(n: heatahtlikkus) mängudes
- täidab ja peab meeles lihtsamaid mängureegleid
- kasutab saadud oskusi iseseisvates mängudes
- otsib asendusmänguasju ümbritsevate esemete ja materjalide hulgast
- koristab enda järelt mänguasju, asetab need õigesti kohta

4-5 aastased lapsed

Ülesanded:

- pakkuda lapse arengut toetavaid mängu- ja mänguvahendeid
- arendada omaalgatust ja initsiatiivi
- harjutada ning innustada lapsi mängima kaaslastega, arvestama mängukaaslase soove ja ettepanekuid
- soodustada laste kehaliste võimete arengut
- süvendada laste püsivust rahulike mängude mängimisel
- täiendada ja kinnistada laste sõnavara, arendada ladusat ning väljendusrikast

kõnet

- jätkata üldkehtivate käitumisnormide ja –reeglite süvendamist mängudes
- suunata lapsi kasutama asendusmänguasju
- arendada loovust

Õppesisu:

- õppemängud; mängud mänguasjadega (tornid, esemete liigitamine), lauamängud (lotod, doominod jne.); suulised mängud (äraarvamine, mõistatused jne.) mängimine tundides ja vabal ajal individuaalselt, alagrupidena.
- Liikumismängud l/m-d õuealal ja ruumis. Jooksumängud, hüplemis-, viske- ja püüdmismängud, ronimis- ja roomamismängud, orienteerumismängud. Looduslike objektide ja materjali (puud, kivid, känd, lehed, tõrud, liiv lumi jne.) loov kasutamine liikumismängudes. Iseseisvalt õpetada mängima keksu, sportmänguelementidega mängu (jalgpall, korvpall).
- Loovmängud kodumäng, poemäng, arstimäng, juuksurimäng, liiklusemäng jmt.– võimaldavad lastel kinnistada ja täpsustada oma teadmisi ümbritsevast elust ning rakendada neid tegelikkuses. Vajaduse korral valmistada mänguasju juurde sobivast materjalist, lasta lastel leida asendusmänguasju.
- Lavastusmängud lapsed kujutlevad end mitemuguste tegelastena, annavad edasi nende iseloomu, käitumist. Väljendavad tegelaste emotsionaalseid seisundeid nagu rõõmu, kurbust, hirmu, üllatust jne. Lavastusmängudes kasutada teatrisirmi, erinevaid käpik- ja sõrmenukke, kostüüme. Innustada lapsi mängima tuttavate kirjanduspalade ja muinasjuttude põhjal.
- Ehitusmängud – ehitamine erineva suurusega erinevast materjalist klotsidega, ehitamine liivast, kividest, okstest, lumest, toolidest, jääkmaterjalidest. Ehitamine omal soovil, teatava otstarbe jaoks, fantaasia põhjal.

Õpitulemused:

- oskab täita üldkehtivaid käitumisnorme mängudes
- kasutab viisakussõnu teiste lastega suhtlemisel
- oskab mängida reeglite järgi
- viib alustatud mängu lõpuni
- oskab kasutada saadud teadmisi iseseisvates mängudes.

5-6 aastased lapsed

Ülesanded:

- Soodustada mängu kui laste kollektiivse tegevuse arengut, püsivate mängusuhete kujunemist ja kinnistumist.
- Süvendada suhtlusoskuse kujunemist mängudes.
- Õpetada andma hinnangut nii teiste kui oma mängudele.
- Innustada lapsi avaldama oma arvamust ning seisukohti ning süvendada oskust neid vajaduse korral põhjendada.
- Arendada lastevaheliste suhete heatahtlikkust mängudes.
- Arendada laste kehalisi ja vaimseid võimeid.
- Jätkata üldkehtivate käitumisnormide ja –reeglite süvendamist mängudes.
- Õpetada kasutama vahendeid mängu ilmestamiseks, neid ise valmistama.
- Suunata lapsi kasutama asendusmänguasju.

- Arendada loovust (rollide mängimisel).
- Pakkuda lapse arengut toetavaid mängu (mänguvahendeid)

Sisu:

- Loovmängud – poemäng, arstimäng, kodumäng, liiklusring. Vajaduse korral valmistada mänguasju iseseisvalt. Kasutada loominguliselt selleks sobivat materjali.
- Ehitismängud – ehitamine erineva suurusega erinevast materjalist klotsidega, liivast, savist, kividest, okstest, puupakkudest, lumest, LEGO – klotsidest. Ehitada ettenäitamise, fantaasia, teatava otstarbe ja joonise põhjal. Ehitamine omal soovil kui ka ehitamine kindlate nõudmiste järgi, konstrueerimine.
- Lavastusmängud – kasutada loovalt teatrisirmi, lihtsaid dekoratsioone, erinevaid nukke (käpik-, sõrme-, karp-, pall-, põlvenukud jt.), endavalmistatud mänguasju, kostüümielemente jms. Püüda väljendada tegelaste emotsionaalseid seisundeid nagu rõõmu, kurbust, hirmu, uudishimu, üllatust. Lavastusmängude sidumine teiste mänguliikidega ja nende loov kasutamine oma erinevates tegevustes. Omaloominguliste süžeede lavastamine. Innustada lapsi mängima tuttavate kirjanduspalade ja muinasjuttude põhjal.
- Liikumismängud – jooksumängud, hüplemismängud, viske- ja püüdmismängud, ronimis- ja roomamismängud, orienteerumismängud. Liikumismängud õuealal ja ruumis. Looduslike objektide ja materjali loov kasutamine liikumismängudes (puud, kivid, käbid, tõrud, lehed, liiv, lumi jne.) Iseseisvalt õpetada mängima keksu, pallikooli, sportmänguelementidega mängu (N: jalg- ja sulgpall, hoki jt.)
- Õppemängud – lauamängude ja teiste eriliigiliste õppemängude iseseisev mängimine 3-4 liikmeliste rühmadena.

Õpitulemus:

Laps

- Oskab anda hinnangut nii teiste kui oma mängudele
- Väljendab oma arvamust ning seisukohti ning oskab neid põhjendada
- Oskab mängida reeglite järgi
- Viib alustatud mängu lõpuni
- Oskab kasutada saadud oskusi iseseisvates mängudes
- Ühise tegutsemise oskus
- Oskab mängides olla heatahtlik ja teisi arvestav

6-7 aastased lapsed

Ülesanded:

- Arendada laste vaimseid ja kehalisi võimeid
- Kujundada lastes harjumust mängida püsivalt samal teemal mitmel päeval, mängimine lasteaias.
- Suunata lapsi kasutama oma mängus mitmesuguseid materjale.
- Suunata kasutama omavalmistatud ja asendusmänguasju.
- Kujundada oskust mängida suurtes gruppides ja kokku leppida omavahel osade jaotamises
- Õpetada ehitama vastavalt olemasolevatele ja isekoostatud skeemide järgi
- Täiendada laste teadmisi materjalidest ja kehade olemasolust.
- Arendada heatahtlikust laste omavahelistes suhetes.

- Õpetada kinni pidama reeglitest.
- Arendada oskust võita ja taluda kaotust.

Õppesisu:

- Loovmängud: pood, kodu, kool, juuksur, raamatukogu, arst, liiklusmängud, päkapikk – jõuluvana.
- Ehitismängud: klotsid, LEGO, lumi, liiv, looduslikud materjalid, loomad, (nöörid, paelad)
- Lavastusmängud: teatriliigid – käpik-, sörmiknukud; mänguasjad, peakatted, sirmid, kotid, rätikud, seelikud, kübarad, raadio, televiisor.
- Liikumismängud: jooksu-, hüplemis-, viske-, püüdmismängud; ronimis- ja roomamismängud; orienteerumismängud; keks, pallikool, rahvastepall, jalg-, sulgpall, hoki.
- Õppemängud: lauamängud, lotod, memoriin, kabe, male, täringumängud, tähelepanu arendavad mängud, sõna ja häälikumängud, meelt arendavad mängud, kompimine, haistmine, maitsmine, kuulmine, lükkimine, puhumismängud.

Õpitulemus:

- Kasutab mängus mitmesuguseid materjale.
- Mängib omavalmistatud mänguasjadega, laiendab oma mängu.
- Oskab kasutada oma teadmisi ja oskusi mängudes.
- Oskab olla mängudes heatahtlik ja arvestav.
- Oskab kasutada skeeme ehitamises.
- Peab kinni reeglitest.

8 TÖÖ HARIDUSLIKE ERIVAJADUSEGA LASTEGA

Hariduslike erivajadustega laps erineb teistest:

- kognitiivsete võimete
- sensoorsete võimete
- kommunikatsioonioskuste
- käitumise ja emotsionaalse arengu
- füüsiliste võimete poolest

Erinevused esinevad sel määral, et laps vajab oma võimete arendamiseks keskkonna kohandamist või eripedagoogika teenuseid, st. lisaabi või teistest erinevat õpetamist ja kasvatamist.

Lasteaias käivad erivajadusega lapsed, kes suudavad tegutseda rühmaliikmena ja käituvad üldkehtivate normide järgi, osaledes igapäevategevustes oma võimete kohaselt.

Erivajadus võib avalduda lapse vajaduses

- teistsuguse õppe- kasvatustöö korralduse järele
- individuaalse õppekava järele
- abiõpetaja, isikliku assistendi järele
- tehniliste vahendite järele
- meditsiinilise abi järele

Erivajadustega lapsed on:

- Andekad lapsed
- Kõnepuuetega lapsed
- Emotsionaal- või käitumispuuetega lapsed
- Vaegkuuljad ja vaegnägijad
- Kehapuudega lapsed
- Mitte- eesti kultuurikeskkonnast pärit lapsed

Erivajaduse märkamine:

- Lapsevanem teavitab lasteaia töötajaid lapse erivajadusest.
- Lasteaiaõpetaja ja teised lasteaia töötajad märkavad lapse arengu jälgimise ning arengu analüüsi tulemusel lapse erivajadust (-si)
- Lasteaiaõpetajad teavitavad vanemaid märgatud lapse erivajadusest
- Logopeed viib iga-aastaselt läbi lapse kõne uurimist ning selle käigus fikseerib kommunikatiivset laadi erivajadused

Spetsialistide kaasamine:

- Töös erivajadusega lastega on kaasatud vajadusel lasteaia erispetsialistid: logopeed, tervisetöötaja, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja
- Rühmaõpetajad teevad aktiivset koostööd vajalike erialaspetsialistidega.
- Vajadusel soovitatakse perele erialaspetsialiste väljastpoolt lasteaeda.

Erivajadusega laste toetamine:

Lasteaed pakub pere toetamiseks olemasolevate võimaluste piires igakülgset kaasabi:

- Viiakse läbi diferentseeritud tegevusi, grupitegevuses jõukohased ülesanded
- Individuaalne arendav tegevus toetub lapse tugevatele külgedele ja huvidele.

Tegevuses arvestatakse tema arengupotentsiaali. Tähtis on tegevuse meeldivus lapsele. Soovitatav on kasutada palju mängulisi võtteid.

- Vajadusel ja pere nõusolekul koostatakse toetust vajavatele lastele individuaalne õppekava, arvestades lapse olemasolevat taset (teadmisi, oskusi jne.) ja lapse võimalusi (eripära, kohalkäimise sagedus jne.).
- Individuaalse õppekava koostavad koostöös perega lastega töötavad lasteaiatõpetajad ja erialaspetsialistid.
- Individuaalne õppekava lisatakse rühma tegevuskava juurde.

Erivajadusega lastega tehtav töö:

Erivajadusega laste olemine lasteaiarühmas edastab ühiskonnale mõjusa sõnumi – meile on tähtis iga inimene. Kõik väikesed lapsed on rohkem sarnased kui erinevad. Õpetajate ja vanemate abiga saavad kõik lapsed jõudsalt edasi areneda. Oluline on väärtustada iga lapse eripära ja ainulaadsust.

Erivajadusega lastega tehtava töö peaesmärk on anda lapsele alus elamiseks täisväärtuslikku elu hoolimata erivajadusest.

Oluline on erivajaduse märkamine selle tekkefaasis.

Kõnehäired

Kaks korda aastas kontrollib logopeed kõigi lasteaialaste kõnet.

Õpetaja on eeskujuks õige keelekasutusega ja tarvitab lihtsaid lauseid. Rääkimise kõrval kasutatakse pilte või esemeid.

Üliaktiivsed lapsed

Üliaktiivsed lapsed on lapsed, kes on väga aktiivsed ja tublid, aga vajavad suuremat tähelepanu oma aktiivsuse rakendamiseks. Koostöös perega selgitatakse välja aktiivsuse põhjus. Lapse puhul kasutatakse individuaalse lähenemise printsiipi: teda suunatakse pidevalt ja järjekindlalt rahulikule tegevusele ja talle antakse mõtlemist nõudvaid mängu. Õpetaja pöörab lapsele palju individuaalset tähelepanu ja vajadusel annab vanemale soovitusi pöörduda eripedagoogi poole.

Andekad lapsed

Süvendatud tegelemine ja keerukamate ülesannete andmine. Suunamine huvipakkuvatele ja arendavatele tegevustele. Lastevanemate nõustamine ja lapse suunamine huviringide, huvikoolide tegevusse.

Muukeelne laps

Eesmärk on äratada huvi eesti keele vastu., õpetada eesti keele sõnu ja väljendeid, julgustada õpitud sõnu ja fraase kasutama, kujundada valmidust eesti keeles suhtlemiseks; kaasata lapsevanemaid, süvendades arusaamist toetada lapse eesti keele õpinguid.

Keeleõppe kõige esimene põhimõte on teha alati koostööd lapsevanemaga. Oluline on selgitada välja lapsevanema ootused ja soovid seoses lapse tulekuga lasteaeda. Selgitada välja lapse kodused kasvatuspõhimõtted ja traditsioonid. Keele omandamise parim viis on aktiivne suhtlemine, see aktiveerib ka lasteaias omandatud passiivse sõnavara kasutamist. Suunata vanemaid rääkima lapsega kodus nii palju kui võimalik eesti keeles, lugema eestikeelseid raamatuid, kuulama koos lapsega eestikeelseid lastelaule ja lugusid.

Eesti keele õppimise edu rajaneb oluliselt emakeele oskuse kasvul. Seepärast soovitame lapsevanematel intensiivselt tegeleda ka lapse arendamisega tema emakeeles. Eesti keelt õpetades tuleb toetuda sellele, mis emakeeles juba on omandatud.

Eesti keele õpetamine peab pakkuma rõõmu, põnevust ja kindlustunnet. Pidevalt peab

jälgima, kas laps saab aru sellest, mida me eesti keeles ütleme.

9 KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA. VANEMATE NÕUSTAMINE

Koostöö vormid:

- Enne, kui laps tuleb lasteaeda, on nii lapsed kui nende vanemad oodatud lasteaeda, kus nad tutvuvad lasteaia kodukorraga, rühmaruumide ja õpetajatega.
- Lapse tulekul lasteaeda antakse vanemale küsimustik, mis aitab rühmaõpetajatel tunda õppida lapse kombeid ja harjumusi, koduse kasvatuses põhimõtteid ning vanemate ootusi lasteaiale.
- Vanemad on oodatud kaasa lööma rühma igapäevastes töödes ja tegemistes. Vanemad võivad alati tulla rühma lastega mängima ja tegelema.
- Rühmade rieteruumides on infostendid vanematele, kus on kirjas kõik lasteaia töid-tegemisi puudutav info ja päevakohased tähtsad teated.
- Lasteaial on koduleht, kust vanematel on võimalik saada infot lasteaia kohta.
- Vanemad on kaasatud lasteaia toimuvatesse ühisüritustesse: heategevuslaad, emadepäev, rühmade perepäevad jne.
- Suhtlemine lapse toomise ja viimise ajal nii lapse arengu teemadel kui igapäevase info vahetamiseks.
- **Arenguvestlused lapsevanemaga** – kord õppeaasta jooksul toimuvad rühmaõpetajate vestlused lapsevanematega lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks. Arenguvestlus annab vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse. Arenguvestluse kokkuvõtte lisatakse lapse arengumappi.
- Küsimustik uurimaks lapsevanema rahulolu lasteaia kohta. Igal kevadel.
- Infokoosolekud rühmas kaks korda aastas. Võimalus vanematel kohtuda õpetajate meeskonnaga ja teiste vanematega ning saada igapäevase töö kohta ja muudki kasulikku infot.
- Talgud, lapsevanemate abi – praktiline võimalus osaleda vanematel lasteaia tegevuses; vanemate osalemine rühma tegevuses, mõne teema või ameti tutvustamisel, abistamine õppekäigul, teatrikülastusel jne.
- Hoolekogu töö – hoolekogu jälgib, õppe- kasvatusetegevus vastaks lapse arengule ja huvidele ning teeb sellesuunalist koostööd lasteaia personaliga.

Lastevanemate nõustamine:

- Vestlused direktori, rühmaõpetajatega, muusika- ja liikumisõpetajatega.
- Koosolekud.
- Suunav kirjandus (artiklite kaust, stendil, interneti aadressid jne.)
- Erivajadusega laste suunamine nõustamiskomisjonidesse.
- Lasteaia seotud probleemide lahendamine (direktor).

10 LAPSE ARENGU HINDAMINE

Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise üldeesmärk on koguda informatsiooni, mida saab jagada teiste pedagoogidega ja lapsevanematega ning kasutada tegevuste planeerimisel, arvestades laste individuaalseid vajadusi ja eripära.

Lapse arengu hindamine on vajalik, et:

- määratleda lapse arengulised saavutused
- selgitada välja lapse erivajadused, õppimise ja õpetamise eripära
- koostada lapsele individuaalne õppekava
- aidata lapsel ise enda arengut ja edasiminekut näha
- toetada lapse õppimist

Lapse arengule annab hinnangu rühmaõpetajad.

Lapse arengu hindamisel on oluline lapsekesksus ja valdkondade paljusus, st. last hinnatakse kui tervikut, mitte tema arengu eri valdkondi.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Lapse arengu hindamise põhimõtted:

- Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused (tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed ja enesekohased oskused) ning õppe- ja kasvatusgevuse valdkondade (mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusikaõpetus, liikumine) tulemused.
- Vähemalt üks kord õppeaastas viib rühmaõpetaja(d) lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis :
 1. annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
 2. selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

Arenguveestluse aluseks on **lapse arengumapp** ja **arengu hindamise tabel**.

Lapse arengumapp on individuaalne, lähtub lapsest ja sisaldab soovituslikult järgmisi punkte:

- lapse lasteaeda tulek, küsitlus lapsevanemale
- lapse joonistus endast, oma perest
- puu ja maja joonistamine
- käe jälg
- lapse looming, erinevad tehnikad
- lapse enda arvamusi, hinnanguid ning tulevikuplaane
- õpetaja poolt üles kirjutatud intervjuusid lapsega;
- lapse mängu kirjeldusi, rollide jm taolise ülevaateid,
- lapse huvitavaid ütlemissi, arvamusi ja sõnalist loomingut

Arengumapp käib lapsega kaasas kogu koolieelse perioodi.

Lapse arengu hindamise tabel.

Arengu hindamise tabel hõlmab eri arenguvaldkondi, mis kokku annavad pildi lapsest tervikuna.

Arengu hindamise tabelis on järgmised valdkonnad:

- Enesehinnang
- Emotsionaalne areng
- Sotsiaalne mäng
- Prosotsiaalne käitumine
- Üld- ja peenmotoorika areng
- Vaimne areng
- Kõnekeel ja arenev kirjakeel
- Kujutavad tegevused
- Fantaasia ja kujutus

Tabelit täidetakse järjekindlalt, tabelisse märgitakse kohe lapse käitumises ilmnunud muutused, oskuste täienemine või uute oskuste omandamine.

Kooliminevate laste vanematele antakse tagasisidet arenguveestluste käigus. Tagasiside aluseks on kujuneva koolivalmiduse uuring, kus kajastuvad lapse edusammud ja vajakajäämised. Selle põhjal ehitatakse vajadusel lünkade likvideerimiseks üles koos lapsevanemaga tegevuskava järgneviks perioodiks.

Lapse arengu hindamisel kasutatakse:

- Vaatlust (võimaldab last uurida loomulikus keskkonnas, saada vahetult otsest teavet laste, laste rühmade käitumise kohta, võimaldab märgata lapse arengu positiivseid kui ka negatiivseid külgi). Vaatluse tulemused fikseeritakse kirjalikult ja säilitatakse lapse arengumapis.
- Vestlust, intervjuud.
- Laste töid (kajastavad lapse individuaalse arengu lugu).
- Teste, need võimaldavad välja selgitada, mida laps oskab, ja määrata, mida on talle lähemas tulevikus otstarbekas ja võimalik õpetada (n: kooliküpsuse hindamiseks).

Kasutatavaid meetodeid tutvustatakse vanematele.

Arenguliselt kohase hindamise meetodid peavad sobima lapse individuaalsete vajaduste ja arengutasemega.

Arengu hindamise koostamisel on orientiiriks lapse arengu eeldatavad tulemused 2-, 3-, 4-, 5-, 6-, 7-aastaseks saamisel. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikuna, vaid üldtunnustatud tähistena, mis aitavad kavandada lapse arenguks vajalikke tegevusi.

Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel.

Teise eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised tunnetus- ja õpioskused:

- Hangib ümbrusest aktiivselt infot ning loob selle hankimiseks ise uusi võimalusi. Keskkonnast tuleva info hulka tasakaalustab, reguleerib ja organiseerib lapse jaoks täiskasvanu.
- Keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele, silmatorkavale stiimulile või omadusele. Sõnalise juhendamise ja suunamise korral on püsivam.

- Tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistegevuses vahelduvas vormis.
- Mängib teiste lastega lihtsamaid igapäevaseid olukordi ja tegevusi kajastavaid rollivahetusega mängu.
- Loob tegevuse kaudu seoseid kõnega. Sõnad ja objektid saavad tema jaoks mõiste tähenduse.
- Suhtleb valdavalt 1-2-sõnaliste lausetega nii mängus kui ka igapäevategevustes peamiselt tuttava täiskasvanuga ning kasutab mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (osutamine, miimika).
- Räägib ja saab aru üksnes sellest, mida ta tajub.
- Tunneb huvi raamatute vastu ning mõistab lihtsaid realistlikke jutukesi, mis seostuvad tema enda kogemustega.
- Tunnetab keskkonna mõju, avastab seoseid oma tegevuse ja selle tagajärje vahel, mõistab lihtsamaid põhjus-tagajärje suhteid ning saab aru kuuluvusest ja erisusest.
- Sobitab erinevaid materjale ja esemeid.
- Rühmitab ühe nähtava omaduse järgi.
- Omandab uusi seoseid vahetu, korduva ja aktiivse tegutsemise ning käelise tegevuse kaudu.
- Kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi samas situatsioonis ning kontekstis. Kannab üle lihtsamaid seoseid ning kasutab neid sarnastes ülesannetes ja olukordades.

Teise eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- Väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad kiiresti.
- Teadvustab ennast, kasutab osaliselt minavormi, proovib ennast maksma panna ning oskab keelduda ja ei öelda.
- Üritab aru saada teiste inimeste seisukohtadest, kuid tema tajud on enesekeskised.
- Hindab oma oskusi ja suutlikkust paremaks, kui need tegelikult on.
- Teab oma ees- ja perekonnanime ja elementaarseid viisakusreegleid ning kasutab neid, kui seda on talle õpetatud.
- Sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema osa päevast kuiv ja puhas.
- Reageerib sõltuvalt situatsioonist ja ümbritsevate inimeste käitumisest.
- Mõistab selgelt väljendatud keeldu " Ei tohi! ", " Ära tee! "jne.
- Tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti.
- Toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavale täiskasvanule.
- Matkib täiskasvanu tegevusi, millele saab tagasisidet.

Kolmanda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised tunnetus- ja õpioskused:

- Leiab tegutsemisajendi, plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga (täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu).
- Plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel.
- Keskendub tegevusele lühikeseks ajaks. Tähelepanu ei ole veel püsiv.
- Tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega.
- Kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälu pilte nii konstruktiivses mängus kui ka lihtsas rollimängus.
- Mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid.
- On omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada.
- Osaleb dialoogis.
- Jälgib lihtsaid lookesi ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest.

- Mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ning saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest.
- Rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi.
- Tal on ettekujutus arvamõistest ja värvuste nimetustest.
- Leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid. Kasutab info saamiseks keelt.
- Tema ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik.
- Omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu. Vajab oma tegevusele tagasisidet.

Kolmanda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- Saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid.
- Tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus.
- Väljendab tugevaid emotsioone, oma mina.
- Võib karta tundmatuid ja uusi asju.
- Tahab igapäevastes olukordades valikute üle otsustada ning üritab neid ka täide viia.
- Tema enesekindlus on kõikuv. Enesekindluse saavutamiseks vajab ta turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid .
- Osaleb täiskasvanuga ühistegevustes. Teisi lapsi pigem jälgib ja tegutseb nendega kõrvuti.
- Jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja.
- Loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos. Tegutseb kontakti luues ja säilitades sihipäraselt.
- Algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel. Tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus.
- Täidab igapäevaelu rutiini.
- Järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

Neljanda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised tunnetus- ja õpioskused:

- Oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseteta, kuid autoriteetide toel.
- Plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme.
- Hangib tänu keeleoskusele uut teavet. Tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on.
- Saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest.
- Järgib lihtsaid reegleid.
- Huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas.
- Osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega. Konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes.
- Liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi. Keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu.
- Saab aru arvamõistest, huvitub tähtedest.
- Omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

Neljanda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- Väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning

- püüab jõuda kokkuleppele.
- Tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal enda suutlikkusest realistlikku ettekujutust.
- Saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud tualetiharjumused.
- Teab oma nime, vanust, sugu ning märkab soolisi erinevusi.
- Seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid.
- Väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu.
- Püüab vahel teisi abistada ja lohutada. Tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest.
- Osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale.
- Arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib autoriteet.
- Saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses. Püüab täita kodukorra reegleid.
- Saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest.

Viienda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised tunnetus- ja õpioskused:

- Tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi.
- Reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet.
- Tegutseb koos teistega. Teda motiveerivad tegevused eakaaslastega.
- Tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid.
- Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte.
- Osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes.
- Räägib esemetest, mis pole kohal, ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib.
- Keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit.
- Oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid.
- Eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusastmest.
- Tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest.
- Omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme.
- Kasutab teadmise omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiivselt lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid).

Viienda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- Hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid.
- Väljendab oma emotsioone ja räägib nendest.
- Suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses.
- Suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest.
- On tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut.
- Imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere.
- Eelistab sootüübilisi mängu.
- Naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevust. Teeb eesmärgi

saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab.

- Aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi. Jälgib reeglite täitmist teiste poolt. Kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt.
- Oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

Kuuenda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised tunnetus- ja õpioskused:

- Plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärged ning üritab alustatud tegevused lõpetada.
- Suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutiks.
- Kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet.
- Kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks.
- Järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada.
- Kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem iseendale.
- Osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes.
- Saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest.
- Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudes kui ka sarnases olukorras.
- Kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust.

Kuuenda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- Tajub ja mõistab teiste inimest emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestluses.
- Seab endale eesmärged ja üritab neid ellu viia.
- On oma tegevustes orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele.
- Eelistab omasoolisi mängukaaslasi. Kujunevad esimesed sõprussuhted.
- Suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil.
- Järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti nende täitmist teiste poolt, oskab reegleid teistele selgitada.
- Järgib sotsiaalset rutiini.

Seitsmenda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised tunnetus- ja õpioskused:

- Organiseerib ja planeerib oma igapäevaseid tegevusi ja tuttavat keskkonda, seab eesmärged, üritab tegutseda sihipäraselt ning lõpetab alustatud tegevused.
- Suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist, kasutades selleks kõnet nii aktiveerivas kui ka pidurdavas rollis.
- Toetub tegutsedes oma tegevusele antavale tagasisidele, eakaaslaste hinnangutele ja võrdlusele teistega.
- Keskendub korraga mitmele tegevusele või stiimulile ning on suuteline kestmaks tahtepingutuseks.
- Seab uudsetes olukordades täiskasvanu sõnalise juhendamise järgi eesmärged ning valib tegutsemisstrateegiaid.
- Katsetab, konstrueerib ja uurib, kasutades oma teadmisi ja varasemaid kogemusi uues vormis ning kombinatsioonis.
- Osaleb erinevates mänguliikides, järgib reegleid.
- Liigitab ning tajub esemeid ja sündmusi tervikuna, saab aru nendevahelistest seostest

ning suudab olulist teadvustada täiskasvanu abiga.

- Loob uusi seoseid eeskju, seletuste, kuulamise ja nägemise kaudu.
- Kasutab nii kaemuslik-kujundlikku kui ka verbaalset mõtlemist.
- Kasutab eakaaslastega suheldes arutlevat dialoogi.
- Huvitub sotsiaalsetest suhetest, räägib iseendast ning tunneb huvi teiste vastu.
- Teab ja kasutab tähti, numbreid ja sümbolaid, kirjutab etteütlemise järgi lihtsamaid 1-2silbilisi sõnu ning teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid.
- Orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid, kasutab teadmisi uusi ülesandeid lahendades nii uudses kui ka sarnases olukorras, kuid vajab juhendamist ja abi seoste loomisel eelnevaga.
- Oskab suunamise ja õpetamise korral kasutada lühikest aega õppimisstrateegiaid. Tajub oma mälu mahtu ning kordab teadlikult üle meeldejäetavat materjali.

Seitsmenda eluaasta lõpuks on laps omandanud järgmised sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- Mõistab teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi.
- Vastutab rohkem oma tegevuse eest ning räägib oma kavatsustest.
- Suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab ka teisi arvestada ning suhtub teiste laste tegevustesse sallivamalt.
- Suudab tegutseda iseseisvalt ning sõltub vähem oma vanematest.
- Algatab mängu ja tegevusi.
- Püüab kõigega hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes. Otsib vastastikust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnete.
- Hoolib väiksematest, osutab abi ja küsib seda vajaduse korral ka ise.
- Loob sõprussuhteid.
- Järgib rühmas reegleid ning arvestab rühma vajadusi.
- Talub muutusi ja vanematest eemalolekut, siiski on uues situatsioonis ebakindel ja võib tõmbuda endasse.
- Arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui ka teiste puhul.

10.1 KOOLIVALMIDUSE HINDAMINE

Tõrakese lasteaia koolivalmiduse hindamise põhimõtted on järgmised:

- Koolivalmiduse hindamisel jälgitakse lapse vaimset, sotsiaalset ja kehalist valmisolekut sihipäraseks õpitegevuseks
- Kujuneva koolivalmiduse selgitamiseks viiakse läbi iga lapsega individuaalselt intervjuu
- Intervjuu ülesehitamisel ja ülesannete väljatöötamisel võib lähtuda Strebeleva testist, V. Neare vahendatud intervjuust
- Kujuneva koolivalmiduse uurimine toimub õppeaasta keskel, et selles kajastuvate lapse edusammude ja vajakajäämist alusel oleks rühmaõpetajatel koostöös vanemaga võimalik välja töötada tegevusplaan järgmiseks poolaastaks
- Lapse kõne arengu uurimise viib läbi logopeed
- Koolivalmiduse kujunemisest antakse lapsevanemale tagasisidet nii igapäevaste vestluste käigus kui ka arenguvestlusel.
- Vajadusel nõustatakse vanemaid koolipikenduse küsimustes
- Iga kooliminev laps saab kaasa koolivalmiduskaardi alushariduse õppekava läbimise kohta.

Koolivalmiduse kriteeriumid lasteaias Tõruke:

Tõrukese lasteaiast läheb kooli laps, kes:

- On positiivselt häälestatud kooli suhtes
- Valitseb oma liigutusi ja liikumist erinevates mängudes ja tegevustes nii ruumis, maastikul kui ka tänaval
- Liigub ja liikleb ohutusnõudeid arvestades
- Käsitseb õigesti kirjutus- ja töövahendeid. Pliiatsit, pintsli, kääre, nõela, naasklit, söögiriistu
- On rütmiliselt kindel laulmisel, liikumisel ja rütmipillidel mängimisel
- Tunneb lihtsaid tantsusamme tantsimisel üksi ja koos paarilisega
- Oskab laulda peast mõnda lastelaulu
- On julge eneseväljenduses, ei häbene näidata oma fantaasiat erinevate väljendusvahendite abil
- Käitub üldtunnustatud käitumisnormide kohaselt, on võimeline oma käitumist analüüsima
- Kontrollib oma emotsioone ja arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega
- Seab endale eesmärged, tegutseb sihivahel ja püüab viia oma tegevused lõpuni. On eakohastes tegevustes algatusvõimeline ja iseseisev.
- Hoolitseb enese väärtuse ja puhtuse eest
- Käitub söögilauas kombekalt ja täidab lauakombeid
- Säilitab positiivseid suhteid eakaaslastega ja täiskasvanutega
- Kasutab viisakussõnu. Teretab, tänab ja oskab pöörduda täiskasvanu poole abi palumiseks
- Teab ja austab eesti kultuuritraditsioone
- Tunneb kodulinna vaatamisväärsusi
- Kuulab ja paneb tähele, suudab jälgida ja meeles pidada täiskasvanu seletust/demonstratsiooni
- Vaatleb ja võrdleb sihivahel, eristab olulist ebaolulisest
- Hääldab kõiki häälikuid õigesti, kõne on selge ja arusaadav
- Jutustab eri olukordades piisavalt täpselt
- Oskab kirjeldada tuttavate esemete ja nähtuste omadusi
- Oskab edasi anda oma mõtteid, selgitada olukordi; arutleb, näeb põhjuse-tagajärje seoseid
- Loeb peast luuletusi või laule; tunneb oma hääle kõlalisi võimalusi ja kasutab häält väljendusrikkalt
- Oskab kuulata vanemate, õpetajate, teiste laste kõnet seda katkestamata
- Eristab sõnas häälikuid, määrab nende järjekorra sõnas
- Eristab pikki ja lühikesi häälikuid
- Loeb mõned sõnad kokku ja mõistab loetut
- Tunneb tähti, kasutab oma tegevuses suuri joonistähti lihtsamate sõnade ülesmärkimiseks; oskab kirjutada oma ees- ja perekonnanime
- Teab oma sünniaega, kodust aadressi ja telefoninumbrit
- Oskab eristada luuletust, juttu, muinasjuttu
- Oskab hinnata raamatutegelaste käitumist
- Tunneb ja oskab nimetada mõningaid lastekirjanikke ja nende teoseid
- Tunneb eesti rahvuseepost „Kalevipoeg“
- Teab ja oskab jutustada mõningaid muinasjutte
- On loov ja kasutab fantaasiat oma loomingulises eneseväljendamises
- Tunneb paremat ja vasakut kätt

- Tunneb kella: täis- ja pooltund
- Liidab ja lahutab 5-10 piires
- Järjestab ja rühmitab esemeid ja nähtusi suurus-, asendi- ja ajatunnuste järgi.

11 ÕPPEKAVA MUUTMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- Lasteaed Tõruke õppekava on arenev dokument;
- Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid on võimalik esitada lasteaia pedagoogidel pedagoogilistel nõupidamistel ja lapsevanematel hoolekogu esindaja vahendusel hoolekogu koosolekutel;
- Lasteaia pedagoogiline nõukogu vaatavab vähemalt kord aastas õppekava üle ning arvestades muudatusettepanekuid teeb lasteaia direktorile ettepaneku õppekava uuendamiseks;
- Lasteaia aasta tegevuskava ja rühmade tegevuskavad kinnitab lasteaia direktor oma käskkirjaga 15. septembriks;
- Eelnevate õppeaastate tegevuskavad säilitatakse vastavalt lasteaia arhiveerimise korrale;
- Vajalikud parandused ja muudatused viiakse sisse pedagoogilise nõukogu otsusega;
- Õppekava uuendamise korra eest vastutab lasteaia direktor.

LISAD
II AASTA TEGEVUSKAVA

2023/2024 õppeaasta tegevuskava

III RÜHMADE TEGEVUSKAVAD

Uusna tegevuskava

Kalmetu tegevuskava

Koolirühma tegevuskava

Muusika tegevuskava

Liikumise tegevuskava